

De victim-offender overlap bij seksueel geweld: een vergelijkende studie bij slachtoffers, daders, en slachtoffer-daders.

Masterproef neergelegd tot het behalen van
de graad van Master in de Criminologische Wetenschappen
door **01700084 Geeraert Joke**

Academiejaar 2020-2021

Aantal woorden: 12.146

Promotor :
Prof. Vandeviver Christophe

Commissaris :
Rummens Anneleen

Woord vooraf

In 2017 startte ik vol motivatie aan de opleiding Criminologische Wetenschappen en nu, vier jaar later, kan ik niet wachten om zelf bij te dragen aan de vooruitgang van criminologisch onderzoek en beleid. Ter afsluiting van mijn boeiende opleiding werd deze masterproef geschreven om de graad van Master in de Criminologische Wetenschappen te behalen aan de Universiteit Gent. Om dit eindresultaat te bereiken en mijn opleiding te voltooien, werd ik gesteund door verschillende personen. Een woord van dank is dan ook op zijn plaats.

In eerste instantie wil ik mijn promotor, Prof. Dr. Christophe Vandeviver, bedanken voor de heldere en snelle feedback. Hij was steeds bereikbaar, reikte mij alternatieve perspectieven aan en leidde mij naar de juiste wetenschappelijke informatie. Het afgelopen masterjaar was voor mij ontzettend druk, maar ook hier was altijd begrip voor. Verder wil ik mijn commissaris, Anneleen Rummens, bedanken om de tijd te nemen om deze masterproef kritisch door te nemen.

Daarnaast wil ik uiteraard de personen uit mijn persoonlijk netwerk bedanken. Hierbij gaat mijn dank allereerst uit naar mijn ouders die mij steeds alle kansen geboden hebben en altijd in mij geloofden. Verder bedank ik ook mijn familie om steeds aan mijn zijde te staan en mijn vrienden om deze jaren in Gent onvergetelijk te maken. Tot slot wil ik mijn peter in het bijzonder nog vermelden voor alle aanmoediging tijdens mijn opleiding en daarnaast. Alhoewel hij mijn masterjaar helaas niet meer kon meemaken, was hij steeds mijn grootste supporter en drijfveer om te streven naar de beste resultaten.

Joke Geeraert

Mei 2021

Inhoudstafel

Abstract	V
Hoofdstuk 1: Inleiding en probleemstelling	1
Hoofdstuk 2: Theoretisch kader en voorgaand onderzoek	4
1. Methodologie van de literatuurstudie	4
2. De <i>victim-offender</i> overlap	4
3. Seksueel geweld	5
4. Verklaringen voor de <i>victim-offender</i> overlap	6
4.1 Demografische en situationele kenmerken	6
4.2 Individuele kenmerken	8
4.2.1 Zelfcontrole	8
4.2.2 Sociale banden en steun	9
4.2.3 Mentale gezondheid	10
Hoofdstuk 3: Methodologie	13
1. Gebruikte data	13
2. Methode: multinomiale logistische regressie	14
3. Variabelen	15
3.1 Afhankelijke variabele	15
3.2 Onafhankelijke variabelen	16
3.2.1 Demografische kenmerken	16
3.2.2 Veerkrachtigheid	17
3.2.3 Sociale verbondenheid	17
3.2.4 Mentale gezondheid	18
4. Assumpties	19
Hoofdstuk 4: Resultaten	21
1. Beschrijvende statistieken	21
2. Predictoren van slachtoffer- en/of daderschap	23
2.1 Geschiktheid van het model	23
2.2 Demografische kenmerken	25
2.3 Veerkrachtigheid	25
2.4 Sociale verbondenheid	26
2.5 Mentale gezondheid	26
Hoofdstuk 5: Discussie	28

1. Verschil in demografische kenmerken	28
2. Verschil in veerkrachtigheid	29
3. Verschil in levenskwaliteit	29
3.1 Sterkte van het sociaal netwerk	29
3.2 Mentale gezondheid.....	31
4. Beperkingen	32
5. Aanbevelingen voor praktijk en hulpverlening.....	33
6. Suggesties voor verder onderzoek	34
Hoofdstuk 6: Conclusie.....	36
Bibliografie.....	37
Bijlagen.....	i
Tabel 1: test assumptie multicollineariteit	i
Tabel 5: inspectie varianties leeftijd	i
Wetenschapspopulariserende samenvatting.....	ii
Data Management Plan	iii

Abstract

Although extant research has examined the underlying factors of the victim-offender overlap, the complex nature of the overlap is not fully captured as the factors tend to be more explanatory for perpetration or victimization. The aim of this master thesis was to distinguish between the characteristics of victim-offenders, only-offenders and only-victims of hands-on sexual violence to provide a richer understanding of the underlying factors. Through multinomial logistic regressions, based on survey data of the UN-MENAMAIS project, the categories were compared in light of demographic characteristics, resilience, the strength of their social network and mental health.

The key finding of this study was that especially mental health features appeared to be of importance to distinguish between the categories. More specifically, suicide attempts were strongly associated with victim-offenders and selfharm was linked to only-offenders. In addition, both of these forms of auto-aggressive behavior had a moderate to strong influence on only-victimization. Lastly, anxiety symptoms were also associated with only-offending. Since mental health seemed to be a strong differentiating factor, this research concludes that social and rehabilitation services should take this aspect into account when organizing assistance for victims, offenders and victim-offenders. Rehabilitation programs should not only focus on lowering recidivism rates, but attention should also be paid to the mental state of (victim-)offenders. Moreover, some suggestions for future research into this topic are made.

Key words: victim-offender overlap, sexual offending, multinomial logistic regression

Trefwoorden: slachtoffer-daders, seksueel geweld, multinomiale logistische regressie

Hoofdstuk 1: Inleiding en probleemstelling

Recent onderzoek toonde aan dat de prevalentie van seksueel geweld in België hoger is dan voorgaande studies rapporteerden (Schapansky et al., 2021). Ook op wereldwijd vlak blijkt seksueel geweld nog steeds een groot probleem met korte- en langetermijngevolgen voor de fysieke, mentale en seksuele gezondheid (WHO, 2021). Daarnaast zorgt de huidige COVID-19-pandemie voor bijkomende risicofactoren met betrekking tot fysiek en seksueel geweld (WHO, 2021). Onderzoek naar dit fenomeen is bijgevolg noodzakelijk om een beter inzicht te verkrijgen in de beschermende en risicofactoren, om zo preventief te kunnen optreden.

Onderzoek naar seksueel geweld focust dikwijls op aspecten van ofwel slachtofferschap ofwel daderschap om zo specifieke theorieën te ontwikkelen. Ook in ons huidige rechtssysteem komt dit onderscheid terug en bestaat de overtuiging dat deze groepen elk een differentiële aanpak vereisen. Toch hoeven slachtoffers en daders niet noodzakelijk los te staan van elkaar aangezien dit in de praktijk helemaal geen afzonderlijke categorieën zijn. Deze bevinding bracht Wolfgang (1958) reeds onder de aandacht door te stellen dat moordslachtoffers verantwoordelijk zijn voor hun slachtofferschap en dit uitlokken. Wegens het *victim blaming*-karakter werd van dit idee enigszins afgestapt in later onderzoek, maar de notie dat er een overlap is tussen slachtoffers en daders werd wel verder meegenomen. Zo verschenen er allerlei studies die de *victim-offender* overlap bestudeerden binnen verschillende criminaliteitsfenomenen zoals moord, interpersoonlijke agressie en seksueel geweld (Broidy et al., 2006; Heyman & Slep, 2002; Jennings et al., 2014). Bovendien werd ook evidentie gevonden voor de *victim-offender* overlap bij dating- en seksueel geweld in Azië en is dit dus geen louter westers fenomeen (Jennings et al., 2011; Chan, 2020). Bij de studies naar de *victim-offender* overlap werd dan vooral gefocust op de elementen die slachtoffers en daders verbinden en welke kenmerken of activiteiten aan de basis kunnen liggen van deze overlapping. Deze benadering is echter niet waterdicht, aangezien sommige factoren meer verklarend zijn voor daderschap dan voor slachtofferschap (Pauwels & Svensson, 2011). Daarnaast hebben ook niet alle daders evenveel kans op slachtofferschap en zullen niet alle slachtoffers delicten plegen (Kranenbarg et al., 2019).

Daarom kan er ook op een andere manier naar dit fenomeen gekeken worden, namelijk door te bestuderen of er factoren zijn die de slachtoffer-daders nu net verschillend maken van individuen die enkel slachtoffer of dader zijn. Zo zijn de factoren die echt kenmerkend zijn voor de overlap exacter te bepalen en kunnen bestaande theorieën voor slachtoffer- of daderschap aangevuld of bevestigd worden. Criminaliteitstheorieën die bijvoorbeeld gericht zijn op het

plegen van criminaliteit, zouden de differentiatie van individuen naar daderschap meer moeten voorspellen dan slachtofferschap (Schreck et al., 2008). Door het identificeren van factoren die dus ook slachtofferschap uitlokken, kunnen deze theorieën hierop gecontroleerd worden, wat bijdraagt aan een beter begrip van de etiologie van de *victim-offender* overlap (Van Gelder et al., 2014). Verder is deze vergelijkende benadering ook relevant op het vlak van beleid en hulpverlening. Zoals in het begin van deze inleiding werd vermeld, is er nog vaak een aparte behandeling van slachtoffers en daders, waardoor de mogelijke overlap genegeerd wordt. Om de noden van slachtoffer-daders efficiënt en accuraat te kunnen aanpakken en hierrond beleidslijnen op te stellen, is de identificatie van hun inherente kenmerken dus een essentiële informatiebron (Schreck et al., 2008). De doelstelling van dit empirisch wetenschappelijk onderzoek was bijgevolg om na te gaan in welke mate er een verschil is tussen kenmerken van slachtoffer-daders en personen die enkel slachtoffer of dader zijn. Om hier een antwoord op te bieden, werden enkele onderzoeksvragen en deelvragen opgesteld, die als volgt luiden:

1. In welke mate is er een verschil in demografische kenmerken?
2. In welke mate is er een verschil op vlak van veerkrachtigheid?
3. In welke mate is er een verschil in levenskwaliteit?
 - a) Wat is de rol van de sterkte van het sociaal netwerk van de respondenten?
 - b) Wat is de rol van de mentale gezondheid van de respondenten?

De keuze voor deze specifieke te bestuderen kenmerken wordt verder in het theoretisch kader nog verduidelijkt. Om deze onderzoeksvragen te beantwoorden, werd gebruikgemaakt van surveydata die verzameld zijn in kader van het interdisciplinaire UN-MENAMAIS-onderzoek. Het doel van dit onderzoek was om een beter begrip te verkrijgen van de mechanismes, aard, omvang en impact van seksueel geweld in België, wat deels werd nagestreefd door vragenlijsten over slachtoffer- en daderschap van seksueel geweld (Federaal Wetenschapsbeleid, z.d.). Via deze data werd een multinomiale logistische regressie uitgevoerd die kenmerken vergeleek tussen vier groepen: 1) slachtoffer-daders, 2) individuen die enkel slachtoffer zijn, 3) individuen die enkel dader zijn en 4) individuen die tot geen van voorgenoemde groepen behoren, de controlegroep dus. De concrete werking van deze methode wordt verder in deze masterproef nog uitvoerig besproken. Een mogelijke beperking bij dit masterproefonderzoek is dat de data secundair zijn en de survey-vragen niet per se gericht zijn op kenmerken van de *victim-offender* overlap. Bij het opstellen van de onderzoeksvragen diende hier dus uiteraard rekening mee gehouden te worden.

Volgend op deze inleiding en probleemstelling wordt de methodologie van de korte literatuurstudie toegelicht en de concepten *victim-offender* overlap en seksueel geweld extra verduidelijkt. Daarna volgt het theoretisch luik waarin de focus ligt op bestaande kennis en voorgaand onderzoek, die de basis vormden bij de keuze van de te bestuderen factoren. Vervolgens wordt achtergrond gegeven bij de gebruikte methodologie (de multinomiale logistische regressie) om zo over te gaan tot de eigenlijke empirische analyse, waaruit een bespreking van de belangrijkste resultaten voortvloeit. Op basis hiervan wordt tot slot een terugkoppeling naar de onderzoeksvragen gemaakt in de discussie, waarbij ook beperkingen en aanbevelingen geformuleerd zijn. Tot slot volgt een conclusie waarin een alomvattend antwoord op de onderzoeksvragen geboden wordt.

Hoofdstuk 2: Theoretisch kader en voorgaand onderzoek

1. Methodologie van de literatuurstudie

Aangezien de klemtoon van deze masterproef op het empirische luik lag, werd voor de literatuurstudie de *overview*-methode gehanteerd. Het ging hier dus eerder om een samenvatting en overzicht van de bestaande literatuur dan om een ingewikkelde, systematische literatuurstudie. Op die manier kon er een breed kader geschept worden met betrekking tot voorgaand onderzoek en de bevindingen tot nu toe (Grant & Booth, 2009). Het zoeken naar relevante bronnen gebeurde voornamelijk via databanken en onlineplatformen zoals Google Scholar, Web of Science, lib.ugent.be en ResearchGate. Om een optimaal aanbod te bekomen, werden onder meer volgende zoektermen, al dan niet in combinatie, gehanteerd: ‘victim-offender’, ‘overlap’, ‘sexual violence’, ‘self-control’, ‘sexual offending’, ‘resilience’, ‘social support’, ‘anxiety’, ‘sexual assault’, ‘social connectedness’, ‘MANOVA’ en ‘multinomial logistic regression’. Hierbij werd ook de sneeuwbalmethode toegepast om nog meer relevante informatie te verkrijgen aan de hand van de referentielijsten van de reeds gevonden artikelen. Tot slot waren enkele boeken uit de Faculteitsbibliotheek Recht en Criminologie (UGent) nog een aanvulling.

2. De *victim-offender* overlap

Algemeen kan gesteld worden dat de *victim-offender* overlap duidt op de sterke empirische en theoretische relatie tussen slachtofferschap en daderschap van criminaliteit (Reingle, 2014). Hieruit volgt dat *victim-offenders* of slachtoffer-daders individuen zijn die zowel reeds slachtoffer als dader waren. In deze masterproef ligt de focus op seksueel geweld dus gaat het bijgevolg over individuen die zowel reeds slachtoffer werden van seksueel geweld als ooit een feit van seksueel geweld pleegden.

Dit bijzonder statuut van zowel slachtoffer als dader kan beduidende gevolgen hebben voor onder meer hulpverlening. Zo werd in de inleiding reeds vermeld dat er nood is aan behandelingen die zowel inwerken op de specifieke kenmerken van slachtofferschap als van daderschap (Schreck et al., 2008). Enkel zo kan de bijstand voor deze personen op een adequate en efficiënte manier georganiseerd worden en is er een betere afstemming tussen de noden van slachtoffer-daders en het beschikbare hulpverleningsaanbod. Rehabilitatieprogramma's voor daders focussen bijvoorbeeld nog dikwijls op het vermijden van recidive, waarbij de invloed van slachtofferervaringen verwaarloosd wordt (Maldonado-Molina et al., 2010).

Daarnaast is het dubbele statuut niet enkel van belang voor de inhoud van de hulpverlening, maar ook voor de toegang tot die hulpverlening. Zo worden slachtoffer-daders door hun daderschap niet als 'pure' slachtoffers aanzien en is er minder bereidheid om hen op te nemen in slachtofferhulpprogramma's (Maldonado-Molina et al., 2010). Doordat de slachtoffer-daders reeds ervaringen hebben met daderschap, is er namelijk een tendens bij hulpverlening om hun slachtofferschap als een eigen verantwoordelijkheid te bestempelen. Verder vonden Muftić et al. (2015) in een studie naar de *victim-offender* overlap bij intiem partnergeweld dat slachtoffers van deze feiten geen of bemoeilijkte toegang hadden tot bepaalde maatschappelijke hulpverleningsdiensten als ze ook reeds dader waren. Alhoewel wetenschappelijk onderzoek zich toenemend distantieert van het *victim blaming*-idee rond slachtoffer-daders van Wolfgang (1958), lijkt dit dus toch nog een rol te spelen in de praktijk. Een betere kennis van dit complex samenspel van slachtofferschap en daderschap is bijgevolg noodzakelijk om de inhoud van hulpverleningsprogramma's beter af te stemmen en discriminatie in de toegang ertoe te vermijden.

3. Seksueel geweld

Voor het begrip seksueel geweld zijn er zowel in de samenleving als in onderzoek verscheidene invullingen. Zo definieerde de WHO (2003, p. 6) seksueel geweld als:

elke seksuele handeling, poging tot het verkrijgen van een seksuele handeling, ongewenste seksuele opmerkingen of toenaderingen, of handelingen om de seksualiteit van vrouwen te verhandelen, gebruikmakende van dwang, dreigen met schade of fysiek geweld, door een persoon ongeacht de relatie ten aanzien van het slachtoffer, in elke setting, inclusief maar niet beperkt tot thuis en op het werk

Dit is een zeer brede definitie die zowel *hands-on* als *hands-off* seksuele handelingen kan omvatten. *Hands-on* betekent dat er een fysiek contact is tussen dader en slachtoffer en omvat bijvoorbeeld ongewenste seksuele aanrakingen en (poging tot) verkrachting (Schapansky et al., 2021). Bij *hands-off* handelingen is er geen fysiek contact tussen dader en slachtoffer en kan het bijvoorbeeld om ongewenste seksuele berichten, voyeurisme en exhibitionisme gaan. Deze brede invulling werd in het UN-MENAMAIS-onderzoek gehanteerd om de prevalentie van seksueel geweld in de Belgische bevolking zo goed mogelijk in kaart te brengen. De studies die in de komende sectie vermeld worden, hanteerden doorgaans echter een beperktere invulling van seksueel geweld, door bijvoorbeeld op een soort handeling te focussen. Dit moet dan ook steeds in gedachten gehouden worden bij het lezen en interpreteren van de resultaten.

4. Verklaringen voor de *victim-offender* overlap

Doorheen de jaren werden er reeds verschillende potentiële verklaringen aangehaald voor de *victim-offender* overlap. Bij benadering kunnen deze in twee grote groepen verdeeld worden: demografische en situationele kenmerken en kenmerken gelinkt aan het individu. In wat volgt zullen de bestaande bevindingen over deze twee kenmerkgroepen weergegeven worden, waarbij de individuele kenmerken opgesplitst zijn in zelfcontrole, sociale banden en steun en mentale gezondheid.

4.1 Demografische en situationele kenmerken

Het uitgangspunt van de eerste verzameling aan kenmerken is dat slachtoffers en daders gelijkaardige demografische profielen hebben en zich bezighouden met gelijkaardige activiteiten in hun dagelijkse leven (Berg & Felson, 2016). Zo wordt gesteld dat slachtoffers en daders door deze levensstijl op dezelfde risicovolle plaatsen samenkomen en er zo blootstelling is aan criminaliteit. Deze redenering is gebaseerd op de routineactiviteitentheorie van Cohen en Felson (1979) die stelt dat de structuur van bepaalde routineactiviteiten criminele opportuniteiten creëert. Deze structuur bestaat concreet uit drie elementen: een gemotiveerde dader, een geschikt doelwit en de afwezigheid van personen die criminaliteit voorkomen (i.e. ‘*capable guardians*’).

De vraag is echter wat ervoor zorgt dat bepaalde personen op deze locaties terechtkomen of zich met die bepaalde routineactiviteiten bezighouden. Hiervoor werd in voorgaand onderzoek voornamelijk gefocust op leeftijd, geslacht, etniciteit en vrijetijds- of werkactiviteiten (Berg & Felson, 2016; Jennings et al., 2010). Zo vertoont het verband tussen **leeftijd** en criminaliteit een patroon dat de *age-crime* curve wordt genoemd. Dit stelt dat het plegen van criminaliteit een piek kent tijdens de (laat-) adolescentie en daarna afneemt (Farrington, 1986). Bovendien lijkt dit patroon niet enkel voor daderschap te bestaan, maar kent gewelddadig slachtofferschap ook een hogere vertegenwoordiging in de leeftijdsgroep van 18 tot 24 jaar (Rocque et al., 2016). In het kader van onderzoek naar de *victim-offender* overlap kan het dus van belang zijn om na te gaan of dit patroon ook terug te vinden is voor de overlap (Jennings et al., 2012). Zo vonden Taylor et al. (2019) alvast dat, in een steekproef met een leeftijdsrange van 18 tot 32 jaar, oudere respondenten minder vertegenwoordigd waren in de groep van slachtoffer-daders.

Op vlak van **geslacht** toonden verschillende prevalentiestudies reeds aan dat er een hogere vertegenwoordiging is van mannen bij seksueel daderschap en dat vrouwen vaker slachtoffer worden (Sutherland et al., 2014; Schuster & Krahe, 2017; Depraetere et al., 2018). Dit neemt

echter niet weg dat mannen ook slachtoffer kunnen zijn van seksueel geweld en ook vrouwen seksueel geweld plegen. Verder zijn de resultaten met betrekking tot geslacht voor de *victim-offender* overlap niet altijd even eenduidig in onderzoek. Zo werd er voor online-pesting bijvoorbeeld gevonden dat de voorspellende factoren voor de overlap zowel voor vrouwen als mannen hetzelfde waren, terwijl een andere studie het effect vooral bij jonge mannen terugvond (Marcum et al., 2014; Flexon et al., 2016). Ook een studie naar de overlap bij adolescenten vond dat mannelijke respondenten zowel meer risico hadden op daderschap als op slachtofferschap van geweldsdelicten, ten opzichte van vrouwelijke respondenten (Posick, 2012).

Daarnaast stelde voorgaand onderzoek reeds in vraag of bepaalde bevindingen omtrent de *victim-offender* overlap wel van toepassing zijn voor elke **etniciteit** en of er bij etnische minderheden geen andere resultaten zijn. Zo werden er bij jongeren met een Puerto Ricaanse achtergrond gelijkaardige individuele, familiale en contextuele factoren gevonden die samenhangen met de *victim-offender* overlap (Maldonado-Molina et al., 2010). Deze longitudinale studie toonde echter ook dat culturele stress een rol kon spelen bij een toename in slachtofferschap, maar niet bij daderschap. Indien er in analyses een verschil zou gevonden worden tussen slachtoffers, daders en slachtoffer-daders op vlak van etniciteit, kan dit dus een factor zijn om bij stil te staan. Verder bestudeerde Golladay (2018) of er binnen een groep slachtoffer-daders taxonomieën onderscheiden konden worden op basis van verschillende variabelen. Een van de bevindingen hierbij was dat de risicofactor 'lage zelfcontrole' een grotere invloed had bij blanke respondenten dan bij etnische minderheden. De mogelijke verklaring die gegeven werd, was dat etnische minderheden in substantiële mate meer in aanraking kwamen met deviante leeftijdsgenoten en gedesorganiseerde buurten. Bij deze minderheden zouden die factoren dan eerder een rol spelen in de *victim-offender* overlap dan lage zelfcontrole.

Tot slot zijn vrijetijds- of werkactiviteiten een logisch demografisch kenmerk in het bestuderen van de overlapping. Deze activiteiten bepalen namelijk op welke locaties individuen zich begeven of welke locaties ze kruisen om naar activiteiten te gaan (bv. werk, school). Dit behoort echter eerder tot het studiegebied van de spatiotemporele of omgevingscriminologie en zal niet de focus zijn in deze masterproef.

4.2 Individuele kenmerken

Alhoewel er gelijkenissen zijn op vlak van demografische kenmerken, valt toch op te merken dat niet alle slachtoffers die zich in een risicovolle omgeving bevinden ook effectief overgaan tot daderschap (Broidy et al., 2006). Demografische en situationele kenmerken lijken dus niet voldoende te zijn, waardoor ook individuele kenmerken in rekening gebracht moeten worden. Hierbij werd zowel gekeken naar factoren die slachtoffer- of daderschap beïnvloeden, als factoren die een rol spelen bij de *victim-offender* overlap zelf. De studies die enkel op slachtoffers of enkel op daders focussen, kunnen namelijk een mogelijke overlap miskennen en een breder verband missen. Daarom waren ook deze studies hier relevant om in de latere analyses concreter te differentiëren tussen de groepen.

4.2.1 Zelfcontrole

Vanuit Gottfredson en Hirschi's algemene criminaliteitstheorie (1990) werd zelfcontrole naar voren geschoven als een potentiële verklaring voor de overlapping tussen slachtoffers en daders. Een gebrek aan zelfcontrole zou namelijk kunnen leiden tot crimineel gedrag en deelname aan criminele activiteiten. Alhoewel dit idee meegenomen werd in verscheidene, opvolgende studies, bleek niet elk onderzoek een even sterk effect van een gebrek aan zelfcontrole terug te vinden. Zo vonden studies bijvoorbeeld dat een lage mate aan zelfcontrole wel een significante rol speelde in de overlap, maar er een combinatie met ontwikkelingsfactoren (bv. mishandeld als kind) of middelenmisbruik nodig was (Beckley et al., 2018; Jennings et al., 2011; Felson et al., 2018). Een gebrek aan zelfcontrole op zichzelf lijkt dus niet genoeg om de volledige overlap te verklaren.

Daarnaast toonden Pauwels en Svensson (2011) aan dat lage zelfcontrole meer variantie in daderschap verklaarde dan variantie in slachtofferschap. Deze bevinding zette het idee van zelfcontrole als ultieme verklaring voor de *victim-offender* overlap dus nog meer op de helling. Een suggestie die deze studie dan ook deed, is om te onderzoeken welke andere mechanismen het verband tussen slachtofferschap en daderschap kunnen verklaren.

Een alternatief concept dat gerelateerd is aan zelfcontrole, is **veerkrachtigheid of weerstand** (*resilience*), dat onder meer duidt op het vermogen om flexibel met tegenslagen om te gaan. Zo is emotionele zelfcontrole een deelaspect van de mate waarin iemand weerstand kan bieden aan negatieve levensgebeurtenissen (Armstrong et al., 2011). Een lage emotionele zelfcontrole zorgt er namelijk voor dat individuen bij stress minder weerstand kunnen bieden en reageren met antisociale gedragingen of impulsiviteit. Deze impulsiviteit zorgt dan weer voor een verminderde weerstand tegen slechte invloeden zoals middelenmisbruik. Er is dus een zekere

verwevenheid op te merken tussen zelfcontrole en veerkrachtigheid. Bovendien paste een studie naar seksueel misbruik dit idee van weerstand reeds toe. Zo onderzochten Lambie et al. (2002) welke factoren voorkomen dat mannen, die zelf als kind seksueel misbruikt zijn, later zelf seksueel daderschap vertonen en dus slachtoffer-dader worden. Hieruit bleek dat een bepaalde groep van slachtoffers meer weerstand kon bieden aan deze traumatiserende ervaringen en niet overging tot daderschap.

Daarnaast blijkt veerkrachtigheid of weerstand niet enkel een beschermende factor voor seksueel daderschap, maar kan het ook een rol spelen bij seksueel slachtofferschap. Zo vond een studie naar technologie-gefaciliteerd seksueel geweld bij studenten dat slachtofferschap van dit soort feiten gelinkt was aan veerkrachtigheid (Snaychuk & O'Neill, 2020). Uit de resultaten bleek dat slachtofferschap gelinkt was aan factoren die duiden op een lagere weerstand, zoals een laag gevoel aan eigenwaarde en gepercipieerde controle. Hieruit kan afgeleid worden dat een hoger niveau aan veerkrachtigheid als een soort buffer kan fungeren die de kans op slachtofferschap vermindert.

4.2.2 Sociale banden en steun

Een andere individuele factor die aangehaald wordt in de literatuur is de mate waarin een individu gehecht is aan anderen en de mate van sociale steun die het individu ervaart. Met betrekking tot seksueel daderschap toonde een studie van Ronis en Borduin (2007) aan dat er bij jonge seksuele daders minder hechte banden waren met familie en school en een hogere betrokkenheid met deviante leeftijdsgenoten. Hierbij werd echter ter nuancering vermeld dat delinquente jongeren, die niet-seksuele feiten plegen, dezelfde kenmerken vertoonden. Zwakke banden met familie en school leken dus niet specifiek genoeg om uitspraken te doen over seksuele daders als subgroep van daders. Om deze subgroep wel te differentiëren, is het relevant om dieper in te gaan op onderliggende aspecten van het concept 'sociale banden' en de blik te verbreden naar andere sociale relaties (bijvoorbeeld liefdesrelaties). In een andere studie werd verbondenheid met vrienden bevraagd aan de hand van de mate waarin de respondenten het gevoel hadden dat hun vrienden om hen gaven (Borowsky et al., 1997). Uit de resultaten bleek dat een sterke verbondenheid met vrienden een beschermende factor was voor seksueel daderschap. De aanwezigheid van peers zorgt dus niet noodzakelijk voor een negatieve invloed. Verder identificeerde een recentere studie van de Vries Robbé et al. (2015) naar beschermende factoren in het desistance-proces bij seksueel daderschap een ander soort sociale relatie. Het kunnen onderhouden van langdurige en stabiele intieme relaties met volwassen partners bleek

namelijk een factor die het desistance-proces faciliteerde. In deze studie werden sociale banden dus niet louter geoperationaliseerd als familie of vrienden, maar waren ook liefdesrelaties een deelaspect. Verder vonden Thornton et al. (2017) voor mannelijke seksuele daders ook evidentie voor de beschermende rol van vrijetijdsactiviteiten, een goed sociaal netwerk en intieme relaties met een prosociale partner.

De mate van sociale verbondenheid blijkt echter niet alleen bij daders, maar ook bij slachtoffers een rol te spelen. Zo vond een studie naar datinggeweld dat de sociale banden van een slachtoffer een indirect effect hadden op het slachtofferschap, via een invloed op risicovol gedrag (Gover, 2004). Sociale banden werden in deze studie gemeten aan de hand van gezinsstructuur en het deelnemen aan religieuze activiteiten. Hierbij werd vastgesteld dat een persoon uit een zogenaamd kerngezin, de klassieke vorm met twee ouders, een verminderde kans had op datinggeweld. Verder bestudeerde een onderzoek bij jongvolwassenen die slachtoffer werden van seksueel geweld de sociale status van de slachtoffers (Semerikova et al., 2015). De resultaten toonden dat bijna de helft aangaf dat hun familiesfeer gespannen was en dat ze in een incompleet gezin werden opgevoed, bijvoorbeeld zonder vader. Ook hier was het belang van de gezinsstructuur dus terug zichtbaar. Deze studies mogen echter niet deterministisch opgevat worden, maar geven wel blijk van een verhoogde waarschijnlijkheid op slachtofferschap. Bovendien werd ook bij de seksuele daders vastgesteld dat er minder hechte banden waren met hun familie of gezin (Ronis & Borduin, 2007). Om seksueel daderschap te kunnen verklaren bleek deze vaststelling niet genoeg, maar in combinatie met de studies naar slachtofferschap kan het eventueel wel verklarend zijn voor de *victim-offender* overlap.

Zo identificeerde onderzoek naar de *victim-offender* overlap zelf ook reeds beïnvloedende factoren met betrekking tot familierelaties. Jennings et al. (2014) vonden bijvoorbeeld dat emotionele en fysieke verwaarlozing risicofactoren waren voor de overlap bij seksueel geweld. Een mogelijke verklaring hiervoor zou zijn dat er via misbruik en verwaarlozing attitudes worden ontwikkeld die seksueel geweld en seksueel daderschap goedkeuren. Daarnaast zou het ervaren en getuige zijn van gewelddadig gedrag in het gezin een stimulans kunnen zijn tot het aanleren van dat gedrag.

4.2.3 Mentale gezondheid

Een derde en laatste individuele factor die hier vermeld dient te worden is mentale gezondheid, waarbij eerst wordt ingegaan op seksueel daderschap. In een grootschalige studie bij mannelijke

adolescenten werd bevonden dat naast verbondenheid met vrienden ook de emotionele gezondheid van individuen een beschermende rol kon spelen voor seksueel ouderschap (Borowsky et al., 1997). Deze emotionele gezondheid werd gemeten aan de hand van een schaal met items die onder meer naar stemming, stress, hopeloosheid en bezorgdheid peilden. Zelfs na controle op variabelen als familiale interacties en academische prestaties bleek een goede emotionele gezondheid een factor te zijn die seksueel agressief gedrag door mannelijke adolescenten remde. Een vergelijkend onderzoek naar seksuele en niet-seksuele mannelijke ouders bouwde voort op het concept bezorgdheid (Lyn & Burton, 2005). Belangrijk hierbij was dat er gepeild werd naar de situatie voor het plegen van het misdrijf, zodat het bijvoorbeeld niet om een effect van detentieschade kon gaan. Uit de resultaten bleek dat de seksuele ouders significant hoger scoorden op een schaal die naar angst of bezorgdheid peilde dan niet-seksuele ouders. De onderzoekers verklaarden dit door de sterke samenhang van algemene angst met de variabelen hechtingsangst en woede, die dan samen een hoger risico op seksueel ouderschap veroorzaakten. Verder verdeelde een recente studie een groep seksuele ouders in de gevangenis in volgens verschillende profielen, gebaseerd op hun levenstraject (Eloir et al., 2020). Deze levenstrajecten werden onder meer gekenmerkt door stemmings- en gedragsstoornissen, levensgebeurtenissen en relaties. Als resultaat vonden de onderzoekers dat de prevalentie van stemmingsstoornissen zoals angst, depressie en negatieve emoties en gedragsstoornissen zoals impulsiviteit en middelenmisbruik geobserveerd konden worden bij alle ouders, maar dat de frequentie wel varieerde tussen profielen. Daarnaast had een derde van de respondenten ook reeds autoagressief gedrag zoals suïcidepogingen en automutilatie gesteld. Uit deze studies blijkt dus dat er een niet te ontkennen invloed is van mentale gezondheid bij ouders van seksueel geweld.

Bij studies naar de mentale gezondheid van slachtoffers van seksueel geweld ligt de focus enerzijds op de impact die het seksuele misdrijf heeft op hun mentale gezondheid (bv. Monroe et al., 2005; Campbell et al., 2009). Deze studies zijn in het bijzonder bruikbaar in het kader van nazorg voor slachtoffers, maar zeggen weinig over waarom iemand slachtoffer werd, aangezien het gaat over de impact nadat het feit plaatsvond. Toch is deze impact het vermelden waard in deze masterproef aangezien een verminderde mentale gezondheid een risicofactor kan zijn voor seksueel ouderschap en bijgevolg voor de overgang van slachtoffers naar slachtofferouders. Anderzijds bestaan er ook studies die bepaalde psychologische stoornissen, zoals angst en depressie, aanwezen als risicofactoren om slachtoffer te worden (Von Hentig, 1948; Silver, 2002). Deze bevindingen werden echter niet altijd met evenveel enthousiasme onthaald

aangezien een dergelijke benadering de schuld bij het slachtoffer leek te leggen en zo aan *victim blaming* deed. Toch zijn deze bevindingen wel degelijk bruikbaar in het kader van de *victim-offender* overlap.

Zo vonden Schreck et al. (2008) dat emotioneel leed, gemeten aan de hand van verschillende items, zowel geassocieerd was met dader- als slachtofferschap. Deze variabele bleek dus niet differentiërend te zijn voor slachtofferschap, maar kon geplaatst worden bij de verklarende factoren voor de *victim-offender* overlap. Verder toonde een longitudinale studie van Van Gelder et al. (2014) aan dat problemen met angst en depressie gelinkt waren aan ervaringen met gewelddadige ontmoetingen en zo voorspellend waren voor de *victim-offender* overlap. Opvallend hierbij was dat deze psychologische variabelen een onderscheid konden maken tussen slachtoffer-daders en individuen die geen dader en geen slachtoffer waren. Daarnaast merkten de onderzoekers op dat, binnen de groep van slachtoffer-daders, het effect van angst en depressie sterker was bij individuen die overwegend slachtoffer waren. Variabelen met betrekking tot de psychologische en mentale gezondheid bieden dus de mogelijkheid om te differentiëren tussen de vier doelgroepen van deze masterproef en werden bijgevolg meegenomen in de verdere analyses.

Hoofdstuk 3: Methodologie

1. Gebruikte data

Zoals vermeld in de inleiding, werd er gebruikgemaakt van data die gegenereerd werden in het kader van het UN-MENAMAIS-onderzoek (Keygnaert et al., 2018). Dit project liep van mei 2017 tot april 2021 en bracht de mechanismes, aard, omvang en impact van seksueel geweld in België in kaart aan de hand van enquêtes en diepte-interviews in verschillende fases (*waves*). Voor deze masterproef werden enkel de data uit de enquêtes van de eerste wave gebruikt, die opgestuurd werden naar en ingevuld door respondenten zonder tussenkomst van een onderzoeker. Concreet ging het hier om cross-sectionele data die tussen oktober 2019 en februari 2020 werden verzameld (Schapansky et al., 2021). De ontvangen data in de surveytool ‘Qualtrics’ werden vervolgens gecleand door de onderzoekers. Uit de 2791 geopende vragenlijsten zijn 676 respondenten verwijderd omwille van verschillende redenen (m.n. onvolledig antwoord, geen geïnformeerde toestemming, meerdere keren ingevuld, leeftijdsriteria, onzorgvuldig ingevuld) (Schapansky et al., 2021). Dit resulteerde dan ook in een dataset van 2115 participanten, die gebruikt kon worden voor deze masterproef. Er waren echter nog vijf respondenten die aangaven dat ze dader waren van een enkele gedraging en 1 jaar oud waren op het moment van die gedraging. Hieruit kon afgeleid worden dat deze antwoorden een vergissing waren dus werden deze respondenten uit de dataset verwijderd voor de masterproef. Het uiteindelijke respondentenaantal bedroeg bijgevolg 2110.

Een mogelijke beperking bij het gebruik van zelfgerapporteerde surveydata is dat gebeurtenissen en gedrag over- en ondergerapporteerd kunnen worden door de respondenten (Kirk, 2006). Dit is een logisch gevolg van geheugeneffecten, maar kan ook te maken hebben met de neiging om sociaal wenselijk te antwoorden (Grimm, 2010). Toch kunnen surveys ook een voordeel bieden bij onderzoek naar seksueel geweld. Vaak gaan slachtoffers namelijk een feit niet melden aan politiediensten, waardoor officiële data geen volledig beeld bieden (Kirk, 2006). Daarnaast kan de politie niet alle misdrijven detecteren, wat voor een bijkomende *dark number* zorgt. Daarom is het wel degelijk nuttig om met zelfrapportage in surveys te werken, zeker wanneer het om delicate onderwerpen zoals seksueel geweld gaat. Bovendien konden de respondenten anoniem deelnemen, wat de drempel verlaagt en eventueel voor een verminderde sociale wenselijkheidsbias zorgt.

2. Methode: multinomiale logistische regressie

Voor deze masterproef werd aanvankelijk geopteerd om een multivariate variantieanalyse (MANOVA) uit te voeren. Een MANOVA wordt gebruikt om verschillen te vinden tussen meerdere groepen op basis van verschillende afhankelijke variabelen en om te bepalen hoe die variabelen gecombineerd kunnen worden om een optimaal onderscheid te maken (Grice & Iwasaki, 2007). Dit leek een voordeel bij deze masterproef aangezien kenmerken als sociale verbondenheid en mentale gezondheid gemeten werden aan de hand van verschillende variabelen. Zo zouden de groepen via een MANOVA gelijktijdig op verschillende afhankelijke variabelen vergeleken kunnen worden (Pituch & Stevens, 2016). Aangezien een MANOVA werkt op basis van gemiddeldes was het echter vereist dat deze variabelen van het metrische niveau zijn, maar de gebruikte variabelen waren hier zowel categorisch als metrisch. Daarom werd beslist om een multinomiale logistische regressie toe te passen.

De logistische regressie is een veelgebruikte techniek in de sociale wetenschappen die toelaat om uitspraken te doen over de relatie tussen een categorische uitkomstvariabele en mogelijke voorspellende variabelen (Peng et al., 2002). Op basis van odds ratio's wordt dan de waarschijnlijkheid van een gebeurtenis (bv. behoren tot een bepaalde categorie) bepaald. De uitkomstvariabele kan uit een dichotomie (twee categorieën) of een polytomie (meerdere categorieën) bestaan. Een multinomiale logistische regressie (MLR) wordt gehanteerd wanneer de afhankelijke variabele van het nominale niveau is en meer dan twee categorieën bevat (Hosmer et al., 2013). In onderzoek met verschillende groepen zijn die categorieën dus de groepen waartussen verschillen of gelijkenissen gezocht worden. Deze groepen worden via de MLR vergeleken op verschillende onafhankelijke variabelen, die zowel categorisch (nominaal of ordinaal) als metrisch kunnen zijn (Chan, 2005). In het kader van deze masterproef leek dit bijgevolg een meer geschikte methode dan een MANOVA. Bij een MLR is een van de categorieën van de afhankelijke variabele het referentiepunt om de andere categorieën tegen af te zetten (Petrucci, 2009). Een studie naar criminele trajecten van Maldonado-Molina et al. (2009) gebruikte de categorie die niet betrokken was in criminaliteit als referentiegroep voor de MLR. Naar analogie van deze studie werd hier gekozen om de categorie die noch slachtoffer, noch dader was als referentiegroep aan te nemen. De multinomiale logistische regressie werd uitgevoerd aan de hand van het softwarepakket IBM-SPSS (versie 27).

Om via de MLR een antwoord te bieden op de onderzoeksvragen is het van belang om de invloed van de regressieparameters bij elke categorie van de uitkomstvariabele te analyseren. Deze invloed wordt in de parametertabel weergegeven als "Exp(B)". Exp(B) geeft weer wat de

verwachte toename is in de waarschijnlijkheid van een gebeurtenis voor elke eenheid toename in de overeenkomstige voorspellende variabele (El-Habil, 2012). Dit wordt ook wel de ‘odds ratio’ genoemd en verwijst naar de verhouding tussen de waarschijnlijkheid dat iets zal gebeuren en de waarschijnlijkheid dat het niet zal gebeuren. Hierbij wijst een waarde lager dan 1 op een daling in de waarschijnlijkheid dat de uitkomst zich voordoet en een waarde hoger dan 1 op een stijging (El-Habil, 2012). Daarnaast geeft de odds ratio (OR) ook de effectgrootte of de sterkte van het effect van de onafhankelijke variabele op de uitkomstvariabele weer. In de wetenschappelijke literatuur bestaan er verschillende regels omtrent de interpretatie van deze effectgroottes (Ferguson, 2009; Chen et al., 2010). Op basis hiervan is hier voor volgende vuistregels gekozen: geen effect (1.0 – 1.2 of 0.9 – 1.0), zwak effect (1.2 – 1.5 of 0.7 – 0.9) en matig tot sterk effect (> 1.5 of < 0.7).

3. Variabelen

3.1 Afhankelijke variabele

Bij onderzoek naar de *victim-offender* overlap is de afhankelijke variabele doorgaans of een respondent al dan niet slachtoffer-dader is. Zoals besproken in het vorige deel, bestaat de afhankelijke of uitkomstvariabele bij een MLR uit verschillende categorieën die vergeleken worden. Voor deze masterproef was de afhankelijke variabele bijgevolg een variabele met vier categorieën: 1) enkel slachtoffer zijn, 2) enkel dader zijn, 3) slachtoffer-dader zijn en 4) noch slachtoffer, noch dader zijn.

Zoals vermeld in het theoretisch luik, hanteerde het UN-MENAMAIS-onderzoek een brede invulling van het begrip seksueel geweld. Voor de verdere analyses is er gewerkt met de data van de respondenten die reeds slachtoffer of dader waren van *hands-on* seksuele handelingen. *Hands-off* seksuele handelingen werden dus niet betrokken in de MLR. Enerzijds bestaat hier een pragmatische verklaring voor. Enkel focussen op *hands-on* faciliteert een vergelijking met voorgaand onderzoek aangezien het grootste aandeel van de studies in het theoretisch luik enkel *hands-on* handelingen onderzocht. Anderzijds kunnen de onderliggende factoren van *hands-on* en *hands-off* verschillend zijn waardoor ze niet zomaar in één afhankelijke variabele samen te nemen zijn. Zo maakte het UN-MENAMAIS-onderzoek in de vragenlijst geen onderscheid tussen *face-to-face* en technologie-gefaciliteerd *hands-off* seksueel geweld (Schapansky et al., 2021). Eerder onderzoek toonde echter al aan dat er verschillen zijn tussen online en offline daders, bijvoorbeeld op vlak van zelfcontrole (Babchishin et al., 2011; Gallo, 2020). Indien de gerapporteerde *hands-off* handelingen technologie-gefaciliteerd zouden zijn, zou dit de

resultaten van de analyses dus kunnen vertekenen. Daarom is de keuze gemaakt om enkel op *hands-on* seksuele handelingen te focussen.

Meer specifiek ging het om slachtoffer- of daderschap van minstens een van de volgende handelingen: kussen, aanraken tijdens zorg, wrijven/strelen, ontkleden, (poging tot) orale penetratie, (poging tot) vaginale of anale penetratie en gedwongen te penetreren (Schapansky et al., 2021). In de survey is bevraagd of dit ooit gebeurd is en of dit in de afgelopen 12 maanden plaatsvond, maar de analyses in deze masterproef gebruikten enkel de ooit-prevalentie. Er werd dus niet per handeling bekeken of iemand slachtoffer of dader was, maar wel of iemand ooit slachtoffer of dader was, van welke *hands-on* handeling dan ook.

3.2 Onafhankelijke variabelen

Op basis van de korte voorafgaande literatuurstudie werden enkele onafhankelijke variabelen uitgekozen om mee te nemen in de analyse. Dit zijn dus de kenmerken op basis waarvan een onderscheid werd gezocht tussen de groepen. Hierbij is de keuze gemaakt om de kenmerken waar mogelijk om te zetten naar dichotome variabelen, wat wil zeggen dat de variabelen twee waarden kunnen aannemen. De reden hiervoor is enerzijds dat dichotome variabelen makkelijker te presenteren en te verklaren zijn. Anderzijds kunnen onafhankelijke variabelen met verschillende categorieën tot een schaarsheid aan gegevens (*sparseness*) leiden doordat er een groot aantal cellen in de parametertabel een lage waarde heeft (Agresti, 2007). Het dichotoom maken van variabelen komt hier dus deels aan tegemoet en biedt meer robuuste, verklarende maten.

3.2.1 Demografische kenmerken

Met betrekking tot **leeftijd** richtte de UN-MENAMAIS-studie zich voor deze fase van het onderzoek tot een doelpubliek van 16- tot 69-jarigen (Schapansky et al., 2021). In de enquêtes zelf werd het geboortjaar van elke respondent gevraagd, op basis waarvan het onderzoeksteam de leeftijd bij het invullen van de enquête berekende. De tweede demografische variabele, **geslacht**, werd bevraagd aan de hand van het geslacht op het originele geboortecertificaat en bestond bijgevolg uit de categorieën ‘man’ of ‘vrouw’. Tot slot werd etniciteit als derde demografische variabele hier geoperationaliseerd als **migratieachtergrond** en verdeeld in twee categorieën: 1) geen migratieachtergrond en 2) wel een migratieachtergrond. Hiervoor werd een nieuwe variabele gecreëerd die de resultaten van het geboorteland van de respondent en de migratieachtergrond van de ouders van de respondent combineerde. Hierbij bestond de eerste categorie uit respondenten die in België geboren zijn en wiens ouders ook. De tweede categorie

bevatte alle andere respondenten die dus enerzijds niet in België geboren zijn en/of anderzijds wiens ouders in het buitenland geboren zijn. Zes respondenten gaven aan dat ze niet wisten of een van hun ouders migrant was, maar in de verdere analyses bleken deze respondenten ook geen belang te hebben voor deze masterproef. Daardoor vormde dit gebrek aan informatie geen probleem hier.

3.2.2 Veerkrachtigheid

Veerkrachtigheid of weerstand werd in de survey bevraagd aan de hand van de ‘*brief resilience scale*’, zoals opgesteld door Smith et al. (2008). Dit is een Likertschaal die de volgende zes items bevat: “Ik heb de neiging om snel terug te veren na moeilijke tijden”, “Ik vind het moeilijk om stressvolle gebeurtenissen te doorstaan”, “Ik heb niet veel tijd nodig om van een stressvolle gebeurtenis te herstellen”, “Het is moeilijk voor mij om verder te gaan als er iets vervelends gebeurt”, “Ik heb meestal weinig moeite om door moeilijke tijden heen te komen” en “Ik heb de neiging veel tijd te nemen om over tegenslagen in mijn leven heen te komen”. Hierbij waren de antwoordcategorieën “helemaal niet akkoord; niet akkoord; noch niet akkoord, noch akkoord; akkoord; volledig akkoord”. De antwoorden op deze vragen resulteerden in een totaalscore, waarvan vervolgens de gemiddelde scores werden berekend om zo de respondenten in te delen in niveaus. Een waarde van 1.00 tot 2.99 stond voor een lage veerkrachtigheid, 3.00 tot 4.30 voor een normale veerkrachtigheid en 4.31 tot 5.00 voor een hoge veerkrachtigheid. In het kader van de verdere analyses werden het normale en hoge niveau samengenomen als één categorie. Dit resulteerde dus in een dichotome variabele die een onderscheid maakte tussen ‘laag niveau’ en ‘normaal tot hoog niveau’.

3.2.3 Sociale verbondenheid

De mate van sociale verbondenheid of de sterkte van het sociaal netwerk van de respondenten kon aan de hand van verschillende vragen uit de survey bepaald worden. Zo speelt de huidige relatiestatus van de respondenten een rol voor hun sociale verbondenheid. Dit werd in de survey bevraagd aan de hand van 1) samenwonend met een partner, 2) in een relatie, maar niet samenwonend, 3) geen relatie / geen partner. Voor de verdere analyses is er een onderscheid gemaakt tussen het wel hebben van een partner (1 en 2) en geen relatie hebben (3).

Verder kon ook de vraag “Met hoeveel mensen kan je comfortabel geheimen of private zaken bespreken?” geplaatst worden onder sociale verbondenheid. Hiervoor was er geen bepaalde cut-off waarde. Om vergelijkingen mogelijk te maken, werd een onderscheid gemaakt tussen ‘geen personen’ (waarde 0) en ‘wel personen’. Voor de tweede categorie werden extreme waarden (bv. 666, 2000) geclassificeerd als missende waarden.

Tot slot werd de vraag “Hoeveel personen wonen in jouw huis, jezelf niet meegerekend?” meegenomen als indicator voor sociale verbondenheid. Dit was opnieuw een numerieke variabele waarbij er geen bepaalde cut-off waarde was. In het kader van de verdere analyses werd dit omgezet in een dichotome variabele waarbij een onderscheid gemaakt is tussen geen huisgenoten (alleen wonen) en wel huisgenoten.

3.2.4 Mentale gezondheid

De laatste onafhankelijke variabele, mentale gezondheid, werd eveneens aan de hand van verschillende schalen bestudeerd. Zo werd bevraagd of de respondenten in de laatste 12 maanden of daarvoor een **suicidepoging** ondernamen of aan **automutilatie** deden. De verdere analyses namen enkel de ooit-prevalentie van deze twee variabelen in beschouwing en maakten geen onderscheid in hoelang geleden de suicidepoging of automutilatie plaatsvond.

Verder werd onderzocht of de respondenten in de voorbije twee weken last hadden van angst- en depressieve symptomen. **Angst** werd bevraagd aan de hand van de GAD-7; een schaal met zeven symptomen waarbij de respondenten dienden aan te geven hoe vaak de symptomen zich voordeden in de afgelopen twee weken (Spitzer et al., 2006). Deze symptomen zijn: “Je zenuwachtig, ongemakkelijk of gespannen voelen”, “Niet in staat zijn om te stoppen met piekeren of om controle te krijgen over het piekeren”, “Je te veel zorgen maken over verschillende dingen”, “Moeite om je te ontspannen”, “Zo rusteloos zijn dat het moeilijk is om stil te zitten”, “Snel geïrriteerd of prikkelbaar zijn” en “Je bevreesd voelen alsof er iets afschuwelijks zou kunnen gebeuren”. Hierbij waren de antwoordcategorieën en bijhorende scores: “helemaal niet (=0); meerdere dagen (=1); meer dan de helft van de dagen (=2); bijna elke dag (=3)”. Ook hier werden de opgetelde scores reeds berekend in de dataset, wat de categorieën mild (5-9), middelmatig (10-14) en ernstig (>15) gaf. Een waarde lager dan 5 kreeg als operationalisering ‘geen angstsymptomen’. Voor de verdere analyses werd een dichotome variabele gecreëerd die bestond uit respondenten zonder angstsymptomen (0-4) en respondenten met angstsymptomen (5-21).

Tot slot werden **depressieve symptomen** gemeten aan de hand van de PHQ-9; een schaal die bevroeg hoe vaak negen DSM-IV-criteria zich voordeden in de afgelopen twee weken (Levis et al., 2019). De criteria werden omschreven als: “Weinig interesse of plezier in activiteiten”, “Je neerslachtig, depressief of wanhopig voelen”, “Moeilijk inslapen, moeilijk doorslapen of te veel slapen”, “Je moe voelen of gebrek aan energie hebben”, “Weinig eetlust of overmatig eten”, “Een slecht gevoel hebben over jezelf, het gevoel hebben dat je een mislukkeling bent of

dat je jezelf of je familie teleurgesteld hebt”, “Problemen om je te concentreren, bijvoorbeeld om de krant te lezen of om tv te kijken”, “Zo traag bewegen of zo langzaam spreken dat andere mensen dit opgemerkt kunnen hebben. Of het tegenovergestelde: zo zenuwachtig of rusteloos zijn dat je veel meer bewoog dan gebruikelijk” en “De gedachte dat je beter dood zou kunnen zijn of de gedachte jezelf op een bepaalde manier pijn te doen”. De antwoordcategorieën waren hier hetzelfde als bij de angstsymptomen. Opnieuw werden de opgetelde scores reeds binnen een variabele verdeeld in gradaties: minimaal tot geen (0-4), licht (5-9), matig (10-14), matig ernstig (15-19) en ernstig (20-27). Tot slot werd ook hier in een dichotome variabele het onderscheid gemaakt tussen respondenten zonder (0-4) en respondenten met depressieve symptomen (5-27) voor de verdere analyses.

4. Assumpties

Vooraleer de multinomiale logistische regressie kon uitgevoerd worden, was een controle van vier assumpties noodzakelijk. Hierbij resulteerden de eerste twee assumpties uit de beschrijving van een MLR (zie 2). **Ten eerste** moest de afhankelijke variabele van het nominale niveau zijn en niet van het ordinale niveau. De vier categorieën die in deze masterproef werden bestudeerd, konden niet geordend worden en voldeden dus aan deze eerste assumptie. **Ten tweede** dienden de verschillende onafhankelijke variabelen metrisch of categorisch te zijn, wat ook hier het geval was. **Ten derde** moest de afhankelijke variabele uit exclusieve categorieën bestaan waarbij respondenten maar tot één categorie konden behoren (Stoltzfus, 2011). Aangezien hier gekozen was voor de opsplitsing in enkel slachtoffer, enkel dader en slachtoffer-dader was er geen overlap mogelijk in de categorieën en was er bijgevolg voldaan aan de derde assumptie. **Ten vierde** vereist een logistische regressie dat er geen multicollineariteit is tussen de onafhankelijke variabelen aangezien dit vertekeningen kan veroorzaken bij het interpreteren van de effecten op de afhankelijke variabele (Stoltzfus, 2011). Deze assumptie werd in SPSS gecontroleerd aan de hand van een lineaire regressieanalyse waarbij de *Collinearity statistics* ‘VIF’ en ‘tolerance’ werden berekend. Hierbij gold dat een tolerantiewaarde van minder dan 0.1 of een VIF-waarde die groter is dan 10 een indicatie van multicollineariteit kan zijn (Field, 2009). De resultaten in tabel 1 (zie bijlagen) toonden dat deze waarden niet overschreden waren, wat betekende dat ook aan deze vierde assumptie voldaan was.

Verder wordt er in de literatuur nog een extra assumptie voor logistische regressies vermeld. Zo zou er lineariteit moeten zijn tussen continue onafhankelijke variabelen en de logaritmische functie (*logit*) van de uitkomstvariabele (Field, 2009; Stoltzfus, 2011). De controle van deze assumptie gebeurt echter doorgaans via de functie “*Binary Logistic*”, die slechts twee

categorieën toelaat bij de afhankelijke variabele (Field, 2009). Verder lijkt voorgaand onderzoek, dat de multinomiale logistische regressie hanteerde, deze assumptie niet in rekening te brengen (bv. Hedeker, 2003; Bastaitis et al., 2015). De controle hiervan lag bijgevolg ook niet binnen de reikwijdte van deze masterproef. Tot slot wordt de fitheid van het model bekeken in de verdere analyses, wat een extra garantie biedt dat het model geschikt is om uitspraken te doen over de data.

Hoofdstuk 4: Resultaten

1. Beschrijvende statistieken

Om een zicht te krijgen op de gebruikte data geeft tabel 2 de omvang (n) en de respectievelijke percentages van de vier categorieën van de afhankelijke variabele weer. Hierbij is ‘noch slachtoffer, noch dader’ de referentiegroep voor de verdere analyses. De categorieën ‘enkel dader’ en ‘slachtoffer-dader’ bevatten duidelijk het kleinste aantal respondenten.

Tabel 2: beschrijvende statistieken slachtoffer-daderschap

	n	%
Noch slachtoffer, noch dader	1348	65.50
Enkel slachtoffer	635	30.90
Enkel dader	38	1.80
Slachtoffer-dader	37	1.80
Totaal	2058	100.00

Verder biedt tabel 3 een zicht op de gebruikte onafhankelijke variabelen. Voor de metrische parameter leeftijd zijn de omvang (n), het gemiddelde (M) en de standaardafwijking (SD) weergegeven. Voor de categorische parameters geslacht, migratieachtergrond, veerkrachtigheid, huidige relatiestatus, personen waarmee respondenten privé zaken kunnen bespreken, huisgenoten, suïcidepoging, automutilatie, depressieve symptomen en angstsymptomen zijn opnieuw de omvang (n) en de respectievelijke percentages gepresenteerd. De steekproefomvang varieert van variabele tot variabele wegens verschillen in missende data.

Tabel 3: beschrijvende statistieken onafhankelijke variabelen

Variabelen	n	M	SD
Leeftijd	2110	35.85	16.76
<hr/>			
%			
<hr/>			
Geslacht	2110		
Man	950	45.00	
Vrouw	1160	55.00	
Migratieachtergrond	2110		
Geen migratieachtergrond	1579	74.80	
Wel een migratieachtergrond	531	25.20	
Veerkrachtigheid	2081		
Laag	700	33.60	
Normaal tot hoog	1381	66.40	
Huidige relatiestatus	2110		
Wel partner	1396	66.20	
Geen partner	714	33.80	
Huisgenoten	2099		
Geen huisgenoten	178	8.50	
Wel huisgenoten	1921	91.50	
Personen waarmee privé zaken bespreken	2090		
Geen personen	112	5.40	
Wel personen	1978	94.60	
Suïcidepoging	2100		
Wel suïcidepoging	137	6.50	
Geen suïcidepoging	1963	93.50	
Automutilatie	2103		
Wel automutilatie	291	13.80	
Geen automutilatie	1812	86.20	
Depressieve symptomen	2056		
Geen	1096	53.30	
Wel symptomen	960	46.70	
Angstsymptomen	2063		
Geen angstsymptomen	1047	50.80	
Wel angstsymptomen	1016	49.20	

2. Predictoren van slachtoffer- en/of daderschap

In het kader van deze masterproef zal enkel het geïntegreerde model, dat alle onafhankelijke variabelen in rekening brengt, besproken worden. Dit model is het meest relevant om de onderzoeksvragen te beantwoorden aangezien het rekening houdt met de andere kenmerken en dus beter aansluit bij de complexiteit van de realiteit.

2.1 Geschiktheid van het model

Eerst lag de focus op de fitheid of geschiktheid van het gebruikte model. De -2loglikelihood-waarde toonde aan dat er een significante verbetering ($p < .001$) was van het model nadat de onafhankelijke variabelen waren toegevoegd. Verder geeft de ‘*goodness-of-fit*’-tabel aan of het geschatte model bij de geobserveerde data past, waarbij een hoge significantiewaarde ($> .05$) goed is (Petrucci, 2009). Non-significantie wil hier namelijk zeggen dat de voorspelde waarden niet significant verschillen van de geobserveerde waarden voor de verschillende uitkomstcategorieën (Tabachnick & Fidell, 2013). Bij dit geïntegreerde model wezen beide *goodness-of-fit*-maten op een geschikt model (*deviance*: $p = 1.000$ en Pearson Chi²: $p = .992$).

Verder geeft SPSS enkele maten die de verklaringskracht van het logistische model uitdrukken door middel van pseudo-determinatiecoëfficiënten. Deze pseudo-determinatiecoëfficiënten (R^2) geven weer hoeveel van de variantie in de afhankelijke variabele verklaard kan worden op basis van de onafhankelijke variabelen. SPSS geeft zowel de Cox & Snell R^2 als de Nagelkerke R^2 , waarbij het aangewezen is om Nagelkerke te hanteren aangezien Cox & Snell geen maximumwaarde van 1 kan bereiken (Petrucci, 2009). In de sociale wetenschappen is er geen bindende richtlijn voor de minimumwaarde van determinatiecoëfficiënten, maar 0.10, zoals vooropgesteld door Falk en Miller (1992), wordt herhaaldelijk gebruikt als standaard. Voor deze multinomiale regressie kon 17.80% van de variantie in het model verklaard worden door de verschillende parameters ($R^2 = 0.18$), wat wees op een aanvaardbare waarde.

Tot slot bepaalt de *Likelihood Ratio Tests* of het model verslecht wanneer een onafhankelijke variabele wordt weggelaten. Wanneer een onafhankelijke variabele in deze tabel geen significante probabiliteit heeft ($p > .05$), is dit een indicatie dat de desbetreffende parameter weinig tot niets bijdraagt tot het model. Voor het geïntegreerde model bleek dat de variabelen leeftijd, veerkrachtigheid, huidige relatiestatus, huisgenoten, personen waarmee respondenten privé zaken kunnen bespreken en depressieve symptomen weinig tot niets bijdroegen. Dit diende dus onthouden te worden bij de verdere analyses. In de volgende secties worden de effecten uit de parametertabel (tabel 4) per categorie van kenmerken weergegeven.

Tabel 4: Parametertabel geïntegreerd model

Variabelen	Slachtoffer vs restcategorie		Dader vs restcategorie		Slachtoffer-dader vs restcategorie	
	OR	95% BI	OR	95% BI	OR	95% BI
Demografische kenmerken						
Leeftijd	0.998	[0.99, 1.01]	1.015	[0.99, 1.04]	1.004	[0.98, 1.03]
Geslacht: man	0.353***	[0.28, 0.44]	6.535***	[2.46, 17.33]	1.349	[0.68, 2.69]
Migratieachtergrond: geen	1.153	[0.90, 1.47]	0.683	[0.33, 1.43]	0.357**	[0.18, 0.70]
Veerkrachtigheid: laag	0.864	[0.68, 1.09]	1.137	[0.52, 2.51]	1.089	[0.51, 2.33]
Sociale verbondenheid						
Huidige relatiestatus: wel partner	1.220	[0.95, 1.57]	0.839	[0.35, 2.03]	0.620	[0.28, 1.36]
Huisgenoten: geen	1.588*	[1.09, 2.32]	0.801	[0.22, 2.91]	2.054	[0.78, 5.42]
Personen zaken bespreken: geen	1.096	[0.69, 1.75]	0.834	[0.19, 3.68]	2.796E-9	[2.80E-9, 2.80E-9]
Mentale gezondheid						
Suïcidepoging: ja	1.826**	[1.19, 2.81]	0.304	[0.04, 2.47]	3.894**	[1.48, 10.26]
Automutilatie: ja	1.713**	[1.25, 2.35]	3.984**	[1.58, 10.08]	1.980	[0.81, 4.85]
Depressieve symptomen: geen	0.730*	[0.57, 0.94]	1.383	[0.60, 3.20]	0.689	[0.29, 1.65]
Angstsymptomen: geen	0.615***	[0.48, 0.79]	0.377*	[0.17, 0.85]	0.606	[0.25, 1.45]

a. De restcategorie is: noch slachtoffer, noch dader

b. * $p < 0.050$, ** $p < 0.010$, *** $p < 0.001$

2.2 Demografische kenmerken

Met betrekking tot demografische kenmerken lag de focus op de invloed van leeftijd, geslacht en migratieachtergrond. In de parametertabel viel meteen op dat leeftijd in geen enkele categorie statistisch significante resultaten opleverde, wat overeenkwam met wat reeds aangegeven werd in de *Likelihood Ratio Tests*.

Daarnaast leverde de onafhankelijke variabele **geslacht** wel significante resultaten op. Voor de uitkomstcategorie ‘**enkel slachtoffer**’ bleek dat mannen minder waarschijnlijk waren om tot deze categorie te behoren dan tot de restcategorie, ten opzichte van vrouwen ($OR = 0.353$; $p < .001$). De restcategorie is de referentiecategorie waarmee vergeleken werd, namelijk ‘noch slachtoffer, noch dader’. Deze waarde wees volgens de vooropgestelde vuistregels op een sterk effect van geslacht op ‘enkel slachtoffer’. Daarnaast werd ook bij de categorie ‘**enkel dader**’ een significant effect vastgesteld. Hier bleken mannen 6.5 keer meer waarschijnlijk om enkel dader te zijn dan noch dader, noch slachtoffer, ten opzichte van vrouwen ($OR = 6.535$; $p < .001$). Deze hoge waarde wees eveneens op een sterk effect.

Verder leverde de variabele **migratieachtergrond** enkel bij de categorie ‘**slachtoffer-dader**’ een significant effect op. Respondenten zonder migratieachtergrond bleken minder waarschijnlijk om tot de slachtoffer-daders te behoren dan tot ‘noch slachtoffer, noch dader’, ten opzichte van respondenten die wel een migratieachtergrond hebben ($OR = 0.357$; $p < .01$). Volgens de vuistregels was dit een sterk effect van migratieachtergrond op ‘slachtoffer-dader’.

Tot slot, om met betrekking tot **leeftijd** toch een uitspraak te kunnen doen over de *age-crime* curve, bood een inspectie van de varianties een oplossing om de gemiddelde leeftijd per uitkomstcategorie te bekijken (zie bijlagen: tabel 5). Hieruit bleek dat de gemiddelde leeftijd voor de restcategorie 36.59 bedroeg, voor ‘enkel slachtoffer’ 34.17, voor ‘enkel dader’ 38.21 en voor slachtoffer-daders 32.68. Deze waarden lagen dus vrij dicht bij elkaar en leverden een algemene gemiddelde leeftijd van 35.80 jaar op voor deze steekproef. Om beïnvloeding door mogelijke extreme waarden echter te voorkomen, werd ook de mediaan in beschouwing genomen. Voor de restcategorie bedroeg de mediaan 32.00, voor ‘enkel slachtoffer’ 28.00, voor ‘enkel dader’ 39.00, voor slachtoffer-daders 26.00 en voor de steekproef in het algemeen 31.00.

2.3 Veerkrachtigheid

Voor veerkrachtigheid gaf de *Likelihood Ratio Tests* reeds aan dat deze variabele weinig tot niets bijdroeg aan het model. Deze bevinding werd bevestigd in de parametertabel aangezien

veerkrachtigheid voor geen enkele uitkomstcategorie significante effecten opleverde. Bijgevolg konden er voor deze variabele geen uitspraken gedaan worden.

2.4 Sociale verbondenheid

Op vlak van sociale verbondenheid lag de focus op het al dan niet hebben van personen waarmee respondenten privé-zaken kunnen bespreken, het al dan niet hebben van huisgenoten en de huidige relatiestatus. Uit de *Likelihood Ratio Tests* bleek dat deze drie variabelen weinig tot niets bijdroegen aan het model. Toch leverde **huisgenoten** een significant effect op in de parametertabel. Zo gaf de odds ratio aan dat respondenten die alleen wonen 1.6 keer waarschijnlijker waren om tot de categorie ‘**enkel slachtoffer**’ te behoren dan tot ‘noch slachtoffer, noch dader’, ten opzichte van respondenten met huisgenoten ($OR = 1.588; p < .05$). Dit wees op een eerder matig effect van het al dan niet hebben van huisgenoten.

Verder viel op dat het al dan niet hebben van personen waarmee respondenten privé-zaken kunnen bespreken bij de categorie ‘slachtoffer-dader’ merkwaardige resultaten met zich meebracht. Dit is echter te verklaren door het feit dat er in deze categorie geen enkele respondent was die bij de respectievelijke vraag in de survey rapporteerde dat hij of zij geen personen had om privé-zaken mee te bespreken. Er bevond zich bijgevolg te weinig informatie in de cellen, waardoor de parametertabel eigenaardige waarden weergaf.

2.5 Mentale gezondheid

Tot slot lag de focus bij mentale gezondheid op de variabelen suïcidepoging, automutilatie, depressieve symptomen en angstsymptomen. De parametertabel gaf aan dat elke variabele minstens een significant effect opleverde.

Ten eerste leverde de variabele **suïcidepoging** zowel bij de enkel-slachtoffers als bij de slachtoffer-daders een significant effect op. Zo bleken respondenten die reeds een suïcidepoging ondernamen 1.8 keer waarschijnlijker om tot de categorie ‘**enkel slachtoffer**’ te behoren dan tot ‘noch slachtoffer, noch dader’, ten opzichte van respondenten zonder suïcidepoging ($OR = 1.826; p < .01$). Deze waarde wees op een matig tot sterk effect. Daarnaast bleek bij de **slachtoffer-daders** dat personen die ooit een suïcidepoging ondernamen 3.9 keer waarschijnlijker waren om tot deze categorie te behoren dan tot ‘noch slachtoffer, noch dader’, ten opzichte van personen zonder poging ($OR = 3.894; p < .01$). Deze waarde was dus meer dan het dubbele van de odds ratio bij ‘enkel slachtoffer’ en wees op een sterk effect. Dit was tevens het enige significante effect van mentale gezondheid bij ‘slachtoffer-dader’.

Ten tweede gaf de parametertabel aan dat de variabele **automutilatie** voor twee uitkomstcategorieën significant was. Zo bleken personen die ooit aan automutilatie deden 1.7 keer waarschijnlijker om tot ‘**enkel slachtoffer**’ te behoren dan tot ‘noch slachtoffer, noch dader’, ten opzichte van personen zonder automutilatie ($OR = 1.713; p < .01$). Deze odds ratio wees op een matig tot sterk effect. Verder waren personen die ooit aan automutilatie deden bijna vier keer waarschijnlijker om tot ‘**enkel dader**’ te behoren dan tot ‘noch slachtoffer, noch dader’, ten opzichte van personen zonder automutilatie ($OR = 3.984; p < .01$). Dit wees op een sterk effect dat meer dan het dubbele was van het effect bij ‘enkel slachtoffer’.

Ten derde leverde de variabele **depressieve symptomen** enkel bij de categorie ‘**enkel slachtoffer**’ een significant effect op. Personen zonder depressieve symptomen waren minder waarschijnlijk om enkel slachtoffer te zijn dan noch slachtoffer, noch dader, ten opzichte van personen die wel depressieve symptomen hebben ($OR = 0.730; p < .05$). Deze waarde wees echter op een eerder zwak effect. Daarnaast gaf de *Likelihood Ratio Tests* reeds aan dat de variabele depressieve symptomen weinig tot niets bijdroeg aan het model.

Tot slot leverde de variabele **angstsymptomen** significante effecten op voor twee uitkomstcategorieën. Zo bleek dat personen zonder angstsymptomen minder waarschijnlijk waren om tot ‘**enkel slachtoffer**’ te behoren dan tot ‘noch slachtoffer, noch dader’, ten opzichte van personen die wel angstsymptomen hebben ($OR = 0.615; p < .001$). Deze waarde wees op een matig effect van angstsymptomen. Daarnaast waren personen zonder angstsymptomen ook minder waarschijnlijk om tot ‘**enkel dader**’ te behoren dan tot ‘noch slachtoffer, noch dader’, ten opzichte van personen met angstsymptomen ($OR = 0.377; p < 0.05$). Deze odds ratio wees op een sterk effect van angstsymptomen.

Hoofdstuk 5: Discussie

1. Verschil in demografische kenmerken

De eerste onderzoeksvraag was in welke mate er een verschil is tussen de bestudeerde groepen op vlak van demografische kenmerken. Op vlak van **leeftijd** kwam in het theoretisch luik het concept *age-crime* curve aan bod (Farrington, 1986). Alhoewel de MLR geen significant effect voor leeftijd kon vaststellen en leeftijd dus geen voorspellende factor was voor de uitkomstvariabele, kon de overeenstemming met dit concept wel enigszins beoordeeld worden. De inspectie van de varianties leek de *age-crime* curve echter niet te bevestigen aangezien de mediaan voor alle categorieën op een leeftijd lag die ouder is dan de (laat-) adolescentie.

Het tweede demografische kenmerk, **geslacht**, leverde wel sterke significante resultaten op. Mannen bleken minder waarschijnlijk om tot de categorie ‘enkel slachtoffer’ en meer waarschijnlijk om tot de categorie ‘enkel dader’ te behoren dan dat ze noch slachtoffer, noch dader waren, ten opzichte van vrouwen. Enerzijds bevestigde dit de bevinding dat er een hogere prevalentie is van mannen bij seksueel daderschap, zoals eerdere studies reeds aantoonde (Sutherland et al., 2014; Schuster & Krahe, 2017). Echter, de stelling dat mannen een hoger risico hebben op zowel slachtofferschap als daderschap en dus eerder slachtoffer-daders zijn dan vrouwen, kon niet gestaafd worden op basis van deze resultaten.

Tot slot bleek het demografische kenmerk **migratieachtergrond** enkel voorspellend te zijn voor de slachtoffer-daders. Respondenten met een migratieachtergrond waren waarschijnlijker om tot deze categorie te behoren dan dat ze noch slachtoffer, noch dader waren. Deze bevinding kon echter niet bevestigen of ontkrachten dat er vooral een invloed is op slachtofferschap, zoals Maldonado-Molina et al. (2010) terugvonden. Hierbij dient echter wel opgemerkt te worden dat migratieachtergrond een vrij breed begrip was dat enkel bekeek of iemand en diens ouders in België geboren waren of niet. Louter op basis van deze gegevens kon niet bepaald worden of iemand tot een minderheidsgroep behoorde aangezien het herkomstland om het even welk land buiten België kon zijn. In tegenstelling tot de studie van Golladay (2018) was er dus ook geen onderscheid tussen verschillende minderheidsgroepen (bv. Aziatisch, Latijns-Amerikaans). Wellicht kan een andere, meer gedetailleerde operationalisering van etniciteit alternatieve resultaten opleveren die dichter aansluiten bij voorgaand onderzoek naar de *victim-offender* overlap.

2. Verschil in veerkrachtigheid

Bij de tweede onderzoeksvraag lag de focus op de mate waarin er een verschil was tussen de vier categorieën op vlak van veerkrachtigheid. Hiervoor werd vertrokken uit de bestaande wetenschappelijke literatuur rond de risicofactor zelfcontrole en zo de link gelegd met emotionele zelfcontrole en veerkrachtigheid of weerstand. Uit voorgaande studies bleek enerzijds dat veerkrachtigheid kan voorkomen dat slachtoffers van seksueel kindermisbruik later zelf seksuele delicten plegen, wat bijgevolg een effect heeft op het al dan niet slachtofferdader zijn (Lambie et al., 2002). Anderzijds bleek veerkrachtigheid ook een rol te spelen bij het al dan niet slachtoffer worden van bepaalde vormen van seksueel geweld (Snaychuk & O'Neill, 2020). In het licht van deze bevindingen werd via de multinomiale logistische regressie onderzocht in welke mate veerkrachtigheid een rol speelde en of dit eventueel gekoppeld kon worden aan de vermelde studies.

Uit de resultaten bleek dat de mate van veerkrachtigheid geen significante voorspeller was om te differentiëren tussen de verschillende uitkomstcategorieën. Bovendien bleek deze parameter weinig tot niets bij te dragen tot het geïntegreerde model. De stelling van Snaychuk en O'Neill (2020) dat veerkrachtigheid een beschermende factor kan zijn voor seksueel slachtofferschap kon bijgevolg niet gefalsifieerd worden op basis van deze steekproef.

3. Verschil in levenskwaliteit

De derde onderzoeksvraag was in welke mate er een verschil te vinden is tussen de vier categorieën op vlak van levenskwaliteit. Hiervoor lag de focus enerzijds op de sterkte van het sociaal netwerk van de respondenten en anderzijds op de mentale gezondheid.

3.1 Sterkte van het sociaal netwerk

Uit het theoretisch luik bleek dat er enkele risico- en beschermende factoren te identificeren waren op vlak van de sterkte van het sociaal netwerk of de sociale verbondenheid van personen. Zo kwam bij seksueel ouderschap verschillende keren terug dat hechtere banden, intieme relaties en een goed sociaal netwerk beschermend konden werken (Borowsky et al., 1997; de Vries Robbé et al., 2015; Thornton et al., 2017). Voor seksueel slachtofferschap bleek er dan weer een risicoverhogende invloed te zijn van risicovolle sociale contacten en gespannen gezinsbanden (Gover, 2004; Semerikova et al., 2015). Verder bleken emotionele en fysieke verwaarlozing in het gezin ook risicofactoren voor slachtoffer-daders (Jennings et al., 2014). Uit de bevindingen van deze studies kon bijgevolg verwacht worden dat sociale verbondenheid

een beschermende rol zou spelen voor het behoren tot de categorie ‘enkel slachtoffer’, ‘enkel dader’ of ‘slachtoffer-dader’.

Ten eerste gaven de resultaten aan dat het al dan niet hebben van mensen waarmee respondenten private zaken kunnen bespreken geen significante resultaten opleverde om te differentiëren tussen de categorieën. Dit was enigszins verrassend aangezien deze variabele gelinkt zou kunnen worden aan de mate waarin respondenten het gevoel hebben dat anderen om hen geven, wat Borowsky et al. (1997) bestudeerden. Het is echter niet uitgesloten dat een operationalisering die dichter aansluit bij het verbondenheidsconcept van Borowsky et al. (1997) meer overeenstemmende resultaten zou kunnen vinden.

Ten tweede bleek de waarschijnlijkheid om enkel slachtoffer te zijn hoger wanneer respondenten geen huisgenoten hadden en dus alleen woonden, maar dit was een eerder matig effect. Op zich is dit matige effect niet zo verwonderlijk aangezien het hebben van huisgenoten niet per se wijst op een sterke sociale verbondenheid. Een groot gezin wil namelijk niet zeggen dat de gezinsleden prosociaal zijn en dat de banden tussen de huisgenoten sterk zijn. Bij de testen omtrent de geschiktheid van het model bleek deze variabele dan ook weinig tot niets bij te dragen tot het model. Naast de grootte van het huishouden moet dus ook de kwaliteit van de banden tussen de huisgenoten in rekening gebracht worden.

Ten derde gaven de resultaten voor de huidige relatiestatus aan dat ook deze variabele geen significante voorspeller was om een onderscheid te maken tussen de uitkomstcategorieën. De bevinding van de Vries Robbé et al. (2015) dat intieme relaties een beschermende rol kunnen spelen voor seksueel ouderschap konden bijgevolg niet bevestigd worden op basis van deze steekproef. Deze interpretatie vergt echter wel enige nuance aangezien de huidige relatiestatus niet noodzakelijk hetzelfde is als de relatiestatus tijdens het slachtoffer- en/of ouderschap. Een operationalisering die de relatiestatus op het moment van het slachtoffer- en/of ouderschap bestudeert, zou eventueel andere resultaten kunnen opleveren.

Samenvattend kan voor sociale verbondenheid gesteld worden dat in deze steekproef enkel het al dan niet hebben van huisgenoten een rol leek te spelen bij het differentiëren tussen de verschillende groepen. Dit was echter slechts een matig effect en uit de geschiktheidstesten bleken de drie variabelen van sociale verbondenheid weinig tot niets bij te dragen.

3.2 Mentale gezondheid

Uit de literatuurstudie bleek dat de mentale gezondheid van personen een beschermende of risicoverhogende rol kan spelen bij seksueel geweld. Zo toonden voorgaande studies aan dat seksuele daders op vlak van mentale gezondheid hoger scoorden op angst en bezorgdheid (Lyn & Burton, 2005; Eloir et al., 2020). Verder stelde een aanzienlijk deel van de onderzochte seksuele daders reeds autoagressief gedrag zoals automutilatie en suïcidepogingen (Eloir et al., 2020). Daarnaast was er bij seksueel slachtofferschap geen duidelijkheid of bepaalde mentale problemen een risicoverhogende invloed hadden in de aanloop naar het slachtofferschap of er een gevolg van waren. Toch was de mentale gezondheid van slachtoffers van seksueel geweld hier van belang aangezien dit een risicofactor kan zijn voor seksueel daderschap en zo kan leiden tot de *victim-offender* overlap. Zo werd voor slachtoffer-daders specifiek al gevonden dat er een link was met angst en depressie en dat dit sterker was bij personen die overwegend slachtofferschap meemaakten (Van Gelder et al., 2014). Uit deze theoretische bevindingen vloeide bijgevolg de verwachting dat de analyses een verband zouden tonen tussen een zwakkere mentale gezondheid en de categorieën ‘enkel dader’ en ‘slachtoffer-dader’.

Ten eerste gaven de resultaten betreffende suïcidepoging aan dat personen die ooit een poging ondernamen zowel waarschijnlijker waren om tot de slachtoffercategorie te behoren als tot de slachtoffer-daders. Dit effect bleek vooral bij de slachtoffer-daders het sterkst te zijn, aangezien de odds ratio meer dan het dubbele bedroeg van de odds ratio bij enkel-slachtoffers. Bovendien was dit een van de sterkste effecten van het model. In tegenstelling tot de studie van Eloir et al. (2020) leek de variabele suïcidepoging vooral risicoverhogend voor de combinatie van slachtoffer- en daderschap en dus niet enkel voor daderschap.

Daarnaast bleek de variabele automutilatie geen significante invloed te hebben op slachtoffer-daders, maar wel bij de afzonderlijke slachtoffer- en dadercategorieën. Personen die ooit aan automutilatie deden, waren meer waarschijnlijk om tot de slachtoffer- of dadercategorie te behoren dan dat ze noch slachtoffer, noch dader waren. Bovendien ging het bij de categorie ‘enkel dader’ om een sterker effect dan bij ‘enkel slachtoffer’, wat overeenkomt met de bevindingen van Eloir et al. (2020).

Ten derde gaf de multinomiale logistische regressie weer dat depressieve symptomen enkel bij de categorie ‘enkel slachtoffer’ een significant effect opleverden. Personen met depressieve symptomen bleken meer waarschijnlijk om enkel slachtoffer te zijn dan dat ze noch slachtoffer, noch dader waren. Dit is enigszins in tegenspraak met de bevindingen uit voorgaand onderzoek

dat stelde dat depressie bij slachtoffer-daders een rol speelt (Van Gelder et al., 2014). Ditzelfde onderzoek stelde echter ook dat de link met depressie sterker was bij personen met overwegend slachtofferschap, wat dan eventueel wel zou kunnen aansluiten bij de bevindingen uit de MLR. De odds ratio gaf echter ook aan dat het om een vrij zwak effect ging. Daarenboven dient hier opgemerkt te worden dat de survey enkel bevroeg of de symptomen zich voordeden in de afgelopen twee weken. Indien het slachtoffer- en/of daderschap bijvoorbeeld al enige tijd geleden is, dan zegt deze operationalisering weinig over de invloed van de depressieve symptomen hierop. Samenvattend bleken depressieve symptomen weinig bij te dragen en niet sterk genoeg om een onderscheid te maken tussen de vier categorieën.

Tot slot gaf de MLR aan dat angstsymptomen een invloed hadden op de afzonderlijke slachtoffer- en dadercategorieën. Bij ‘enkel slachtoffer’ gold dat personen met angstsymptomen waarschijnlijker waren om te behoren tot de enkel-slachtoffers dan tot ‘noch slachtoffer, noch dader’. Dit resultaat zou kunnen aansluiten bij de eerdere bevinding dat het lijden aan angstsymptomen geassocieerd is met de kans op slachtofferschap (Van Gelder et al., 2014). Dit effect van angstsymptomen op enkel-slachtofferschap was echter matig. Daarnaast was er ook een significant effect voor ‘enkel dader’. Respondenten met angstsymptomen waren meer waarschijnlijk om enkel-dader te zijn dan noch dader, noch slachtoffer, ten opzichte van personen zonder angstsymptomen. Dit kan gelinkt worden aan de studie van Eloir et al. (2020) die stelde dat angst een rol kan spelen bij seksueel daderschap. Opnieuw is er echter enige voorzichtigheid nodig bij de interpretatie van deze resultaten aangezien ook hier enkel de prevalentie van de afgelopen twee weken bevraagd is.

4. Beperkingen

Bij deze discussiesectie dient er ook stilgestaan te worden bij enkele methodologische en theoretische beperkingen van dit onderzoek. Een eerste beperking die voortvloeit uit het gebruik van secundaire data is dat de operationalisering van de variabelen niet altijd geschikt was om een gepast antwoord te bieden op de onderzoeksvragen. Zo werd reeds aangehaald dat de gehanteerde begripsomschrijving van etniciteit nog vrij breed was en dat ook de variabelen voor de sterkte van het sociaal netwerk niet waterdicht waren. Daarnaast bevatten de depressie- en angstvariabelen enkel de prevalentie van de afgelopen twee weken, wat een mogelijke vertekening teweegbrengt in de resultaten. Als alternatief voor deze operationalisering zou bijvoorbeeld de mentale toestand voor of tijdens de feiten van slachtoffer- en daderschap bevraagd kunnen worden. Omwille van geheugeneffecten is een dergelijke, specifieke definitie

echter al complexer, maar het bevragen van de ooit-prevalentie zou dan eventueel wel soelaas kunnen brengen.

Een tweede beperking betreft de omvang van de gebruikte steekproef. Alhoewel er in totaal 2110 respondenten betrokken werden in de analyses, bevatte de groep slachtoffer-daders maar 37 respondenten en de categorie ‘enkel dader’ slechts 38. Hierdoor was de statistische power eerder beperkt, wat de kans om effecten te detecteren, en zo de nulhypothese te verwerpen, bemoeilijkte (Britt & Weisburd, 2010). Voor de totale steekproef werd echter wel reeds bevestigd dat de steekproefomvang binnen de aanvaardbare foutenmarge van 5% lag (Schapansky et al., 2021). Daarnaast hadden voorgaande studies naar de *victim-offender* overlap ook proportioneel minder respondenten voor de categorieën ‘enkel dader’ en ‘slachtoffer-dader’ dan voor ‘enkel slachtoffer’ (Posick, 2012; Chan, 2020). De beperkte steekproefgroottes waren bijgevolg wel een beperking, maar betekenden niet dat er geen betekenisvolle resultaten konden bekomen worden.

Tot slot was het toepassingsgebied van deze masterproef beperkt tot *hands-on* seksueel geweld. De survey bevatte echter ook vragen die peilden naar *hands-off* seksueel geweld, wat eventueel een ander onderscheid tussen de vier categorieën en hun bijhorende kenmerken kon opleveren. Een bijkomende studie naar de overlap bij *hands-off* seksueel geweld zou bruikbaar kunnen zijn om de uitspraken rond de *victim-offender* overlap bij seksueel geweld verder op punt te stellen.

5. Aanbevelingen voor praktijk en hulpverlening

De empirische bevindingen uit deze masterproef leiden tot enkele aanbevelingen voor praktijk en hulpverlening. Ten eerste gaven de resultaten aan dat suïcidepogingen sterk gelinkt waren aan de waarschijnlijkheid op slachtoffer-daderschap, wat een indicatie was van de mentale gezondheid van slachtoffer-daders. Deze bevinding toont dat het uiterst belangrijk is dat niet enkel ‘pure’ slachtoffers worden toegelaten tot de klassieke hulpverlening, maar ook personen die reeds een feit pleegden. Bewustwording en sensibilisering bij praktijkwerkers en hulpverleners zijn hierbij cruciaal om secundaire victimisatie en *victim blaming* te vermijden. Daarnaast heeft dit ook een implicatie voor de bestaande daderhulpverlening. Zoals vermeld in het theoretisch luik, focussen rehabilitatieprogramma’s namelijk nog te vaak op recidive, maar ook aandacht voor de mentale gezondheid en eventuele slachtofferervaringen is dus noodzakelijk. Deze aanbeveling sluit tevens aan bij de bevinding dat automutilatie een sterk effect had op enkel-dader zijn.

Ten tweede bleken alle betrokken variabelen die naar mentale gezondheid peilden een invloed te hebben op het behoren tot de slachtoffercategorie. Daarom is het van belang dat er, bijvoorbeeld in de strafrechtsketen, niet enkel wordt stilgestaan bij de rechten van het slachtoffer, maar ook bij de mentale gezondheid van het slachtoffer. Aangezien vooral autoagressief gedrag (suïcidepoging en automutilatie) een sterk effect bleek te hebben, is adequate hulpverlening die inzet op dit gedrag vereist om eventuele escalatie te voorkomen.

6. Suggesties voor verder onderzoek

Tot slot vloeien uit deze masterproef nog enkele suggesties voor verder onderzoek voort. Een eerste aanbeveling heeft betrekking op de operationalisering van bepaalde variabelen, wat reeds aan bod kwam bij de beperkingen. Zo zou het bij de sterkte van het sociaal netwerk beter zijn dat de kwaliteit van de sociale banden bestudeerd wordt in plaats van de kwantiteit. Daarnaast kan de invloed van de relatiestatus op het moment van het slachtoffer- en/of daderschap eventueel andere inzichten bieden dan de relatiestatus op het moment van de survey. Verder werd reeds aangehaald dat de operationalisering van migratieachtergrond te beperkt was om betekenisvolle uitspraken te doen. In toekomstig onderzoek zou de rol van minderheidsgroepen of verschillen tussen etnische groepen mogelijk tot andere resultaten kunnen leiden. Een laatste opmerking omtrent operationalisering heeft betrekking op de vragen die peilden naar depressieve en angstsymptomen. Hier werd enkel de prevalentie van de voorbije twee weken bevraagd, wat het moeilijk maakt om een directe link met slachtoffer- en/of daderschap te leggen. Een andere operationalisering met betrekking tot de tijdsperiode zou meer duidelijkheid kunnen brengen.

Vervolgens is een tweede aanbeveling om andere subonderdelen van het concept zelfcontrole te bestuderen in het kader van de *victim-offender* overlap. Veerkrachtigheid bleek hier geen effect te hebben, maar andere onderdelen zouden een ander resultaat kunnen bieden. Eventueel kunnen verschillende subonderdelen in combinatie geanalyseerd worden om zo de statistische power van het model te versterken.

Daarnaast zijn er nog persoonskenmerken die gerelateerd zijn aan routineactiviteiten van individuen en een effect kunnen hebben op de *victim-offender* overlap. Daarom is een derde aanbeveling om de rol van bijvoorbeeld de sociaal-economische status of de beroepsstatus en vrijetijdsactiviteiten nog verder te onderzoeken. Deze activiteiten hebben namelijk een invloed op de mate waarin individuen blootgesteld kunnen worden aan slachtoffer- en/of daderschap.

Een vierde suggestie is om een soortgelijk longitudinaal onderzoek uit te voeren. De gebruikte data waren hier cross-sectioneel en gaven dus niet weer of bepaalde enkel-slachtoffers of enkel-daders later nog slachtoffer-dader werden. Voor toekomstig onderzoek kan het interessant zijn om dergelijke evoluties te bekijken en te analyseren of bepaalde onderliggende factoren hier een risicoverhogende invloed bij hebben. Eveneens kan het de evolutie van noch slachtoffer, noch dader naar slachtoffer en/of dader in kaart brengen, met als doel hierop te anticiperen in de toekomst.

Tot slot is een laatste suggestie om naast de individuele effecten ook interactie-effecten te bestuderen door variabelen te kruisen. Op die manier kan bekeken worden of bepaalde effecten versterken of verzwakken door de combinaties. Zo vond Golladay (2018) reeds dat zelfcontrole niet bij elke etnische groep een even grote rol speelt bij de *victim-offender* overlap. Toekomstig onderzoek kan daarom bijvoorbeeld bepaalde demografische kenmerken combineren met individuele kenmerken om nieuwe effecten te vinden. De bevindingen uit zulke analyses kunnen nuttig zijn om hulpverlening aan te passen aan specifieke doelgroepen en zo de responsiviteit te verhogen.

Hoofdstuk 6: Conclusie

De doelstelling van deze empirische masterproef was om na te gaan in welke mate slachtoffer-daders verschillen van enkel-slachtoffers en enkel-daders met betrekking tot bepaalde individuele kenmerken. Via een multinomiale logistische regressie werden demografische kenmerken, veerkrachtigheid en de levenskwaliteit van de respondenten vergeleken. Alhoewel de groep slachtoffer-daders vrij beperkt was in omvang, bood deze studie wel een bevestiging voor het bestaan van de *victim-offender* overlap bij *hands-on* seksueel geweld in België. De mate waarin de verschillende parameters een invloed hadden op seksueel slachtoffer- en/of daderschap kwam echter niet altijd overeen met voorgaande studies. Een mogelijke reden hiervoor is dat de specifieke operationalisering die hier gehanteerd werd voor een vertekening kan zorgen. Desalniettemin leverde deze masterproef wel enkele betekenisvolle resultaten op.

Als antwoord op de eerste onderzoeksvraag kan gesteld worden dat vooral het geslacht van de respondenten als demografisch kenmerk verschillen teweegbracht tussen de categorieën. Zo was er een hogere waarschijnlijkheid dat vrouwen enkel slachtoffer waren en mannen enkel dader. Voor de groep slachtoffer-daders werd er echter geen effect gevonden van geslacht. Dit kenmerk differentieerde dus vooral tussen enkel-slachtoffers en enkel-daders. Verder leek het hebben van een migratieachtergrond slachtoffer-daders van *hands-on* seksueel geweld te beïnvloeden.

Als antwoord op de tweede onderzoeksvraag luidt het besluit dat veerkrachtigheid geen goede voorspeller was om een onderscheid te maken tussen de verschillende categorieën. Op basis van de gebruikte data waren er geen significante verschillen vast te stellen met betrekking tot veerkrachtigheid.

Als antwoord op de derde onderzoeksvraag kan gesteld worden dat voornamelijk de rol van de mentale gezondheid van de respondenten differentiërend was op vlak van levenskwaliteit. Zo werden suïcidepogingen eerder vastgesteld bij slachtoffer-daders en enkel-slachtoffers en automutilatie en angstsymptomen bij enkel-slachtoffers en enkel-daders. De mentale gezondheid van respondenten bleek bijgevolg een van de betere voorspellers om een onderscheid te maken tussen de categorieën. Daarnaast leverde het overige aspect van levenskwaliteit, de sterkte van het sociaal netwerk, eerder teleurstellende resultaten op. De gebruikte variabelen voor het sociaal netwerk bleken in deze steekproef geen goede parameters om verschillen te detecteren tussen de vier categorieën.

Bibliografie

- Agresti, A. (2007). *An Introduction to Categorical Data Analysis* (2nd edition). John Wiley & Sons.
- Armstrong, A. R., Galligan, R. F., & Critchley, C. R. (2011). Emotional intelligence and psychological resilience to negative life events. *Personality and Individual Differences*, 51(3), 331-336.
- Babchishin, K. M., Hanson, R. K., & Hermann, C. A. (2011). The Characteristics of Online Sex Offenders: A Meta-Analysis. *Sexual Abuse: A Journal of Research and Treatment*, 23(1), 92-123.
- Bastaitis, K., Ponnet, K., Van Peer, C., & Mortelmans, D. (2015). The parenting styles of divorced fathers and their predictors. *Journal of Social and Personal Relationships*, 32(5), 557-579.
- Beckley, A. L., Caspi, A., Arseneault, L., Barnes, J. C., Fisher, H. L., Harrington, H., Houts, R., Morgan, N., Odgers, C. L., Wertz, J., & Moffitt, T. E. (2018). The Developmental Nature of the Victim-Offender Overlap. *Journal of Developmental and Life-Course Criminology*, 4(1), 24-49.
- Berg, M. T., & Felson, R. B. (2016). Why are Offenders Victimized so Often? In C. A. Cuevas, & C. M. Rennison, *The Wiley Handbook on the Psychology of Violence* (pp. 49-65). Wiley Blackwell.
- Borowsky, I. W., Hogan, M., & Ireland, M. (1997). Adolescent Sexual Aggression: Risk and Protective Factors. *Pediatrics*, 100(6), 1-8.
- Britt, C. L., & Weisburd, D. (2010). Statistical Power. In A. R. Piquero, & D. Weisburd (Eds.), *Handbook of Quantitative Criminology* (pp. 313-332). Springer.
- Broidy, L. M., Daday, J. K., Crandall, C. S., Sklar, D. P., & Jost, P. F. (2006). Exploring Demographic, Structural, and Behavioral Overlap Among Homicide Offenders and Victims. *Homicide Studies*, 10(3), 155-180.
- Campbell, R., Dworkin, E., & Cabral, G. (2009). An Ecological Model of the Impact of Sexual Assault on Women's Mental Health. *Trauma, Violence, & Abuse*, 10(3), 225-246.
- Chan, H. C. O. (2020). The Victim-Offender Overlap in Sexual Offending: Exploring a Community-Based Sample of Young Adults in Hong Kong. *Sexual Abuse*. <https://doi.org/10.1177/1079063220981889>
- Chan, Y. H. (2005). Biostatistics 305. Multinomial logistic regression. *Singapore Medical Journal*, 46(6), 259-269.

- Chen, H., Cohen, P., & Chen, S. (2010). How Big is a Big Odds Ratio? Interpreting the Magnitudes of Odds Ratios in Epidemiological Studies. *Communication in Statistics – Simulation and Computation*, 39(4), 860-864.
- Cohen, L. E., & Felson, M. (1979). Social Change and Crime Rate Trends: A Routine Activity Approach. *American Sociological Review*, 44(4), 588-608.
- Depraetere, J., Vandeviver, C., Vander Beken, T., & Keygnaert, I. (2018). Nood aan een Kritisch Interpretatieve Synthese: gendersverschillen in prevalentiecijfers van seksueel geweld gekaderd. *Panopticon*, 39(5), 389-406.
- De Vries Robbé, M., Mann, R. E., Maruna, S., & Thornton, D. (2015). An Exploration of Protective Factors Supporting Desistance from Sexual Offending. *Sexual Abuse: A Journal of Research and Treatment*, 27(1), 16-33.
- El-Habil, A. M. (2012). An Application on Multinomial Logistic Regression Model. *Pakistan Journal of Statistics and Operation Research*, 8(2), 271-291.
- Eloir, J., Ducro, C., & Nandrino, J-L. (2020). Determining Sexual Offender Profiles From Life Trajectories. *Sexual Abuse*, 32(5), 521-542.
- Falk, R. F., & Miller, N. B. (1992). *A primer for soft modeling*. The University of Akron Press.
- Farrington, D. P. (1986). Age and Crime. *Crime and Justice*, 7, 189-250.
- Federaal Wetenschapsbeleid. (z.d.). *UN-MENAMAIS. Een beter begrip van mechanismes, aard, omvang en impact van seksueel geweld in België*. https://www.belspo.be/belspo/brain-be/projects/UN-MENAMAIS_nl.pdf
- Felson, R. B., Berg, M. T., Rogers, E. M., & Krajewski, A. (2018). Disputatiousness and the Offender Victim Overlap. *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 55(3), 351-389.
- Ferguson, C. J. (2009). An Effect Size Primer: A Guide for Clinicians and Researchers. *Professional Psychology: Research and Practice*, 40(5), 532-538.
- Field, A. (2009). *Discovering Statistics using SPSS* (3rd edition). Sage Publications.
- Flexon, J. L., Meldrum, R. C., & Piquero, A. R. (2016). Low Self-Control and the Victim Offender Overlap: A Gendered Analysis. *Journal of Interpersonal Violence*, 31(11), 2052-2076.
- Gallo, A. (2020). Treatment for Non-Contact Sexual Offenders: What We Know and What We Need. *Sexual Addiction & Compulsivity*, 27(1-2), 149-163.
- Golladay, K. A. (2018). *Understanding Victim-Offender Overlap Taxonomies: A Longitudinal Study* (Doctoral dissertation). <https://repository.asu.edu/items/49151>
- Gottfredson, M. R., & Hirschi, T. (1990). *A general theory of crime*. Stanford University Press.

- Gover, A. R. (2004). Risky lifestyles and dating violence: A theoretical test of violent victimization. *Journal of Criminal Justice*, 32(2), 171-180.
- Grant, M. J., & Booth, A. (2009). A typology of reviews: an analysis of 14 review types and associated methodologies. *Health Information & Libraries Journal*, 26(2), 91-108.
- Grice, J. W., & Iwasaki, M. (2007). A truly multivariate approach to MANOVA. *Applied Multivariate Research*, 12(3), 199-226.
- Grimm, P. (2010). Social Desirability Bias. In J. N. Sheth, & N. K. Malhotra (Eds.), *Wiley International Encyclopedia of Marketing*. <https://doi.org/10.1002/9781444316568.wiem02057>
- Hedeker, D. (2003). A mixed-effects multinomial logistic regression model. *Statistics in Medicine*, 22(9), 1433-1446.
- Heyman, R. E., & Slep, A. M. S. (2002). Do child abuse and interparental violence lead to adulthood family violence?. *Journal of Marriage and Family*, 64(4), 864-870.
- Hosmer, D. W., Lemeshow, S., & Sturdivant, R. X. (2013). *Applied Logistic Regression. Third Edition*. John Wiley & Sons.
- Jennings, W. G., Higgins, G. E., Tewksbury, R., Gover, A. R., & Piquero, A. R. (2010). A Longitudinal Assessment of the Victim-Offender Overlap. *Journal of Interpersonal Violence*, 25(12), 2147-2174.
- Jennings, W. G., Piquero, A. R., & Reingle, J. M. (2012). On the overlap between victimization and offending: A review of the literature. *Aggression and Violent Behavior*, 17(1), 16-26.
- Jennings, W. G., Park, M., Tomsich, E. A., Gover, A. R., & Akers, R. L. (2011). Assessing the Overlap in Dating Violence Perpetration and Victimization among South Korean College Students: The Influence of Social Learning and Self-Control. *American Journal of Criminal Justice*, 36(2), 188-206.
- Jennings, W. G., Zgoba, K. M., Maschi, T., & Reingle, J. M. (2014). An Empirical Assessment of the Overlap Between Sexual Victimization and Sex Offending. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 58(12), 1466-1480.
- Keygnaert, I., Vandeviver, C., Nisen, L., De Schrijver, L., Depraetere, J., Nobels, A., Cismaru Inescu, A., Lemonne, A., Renard, B., & Vander Beken, T. (2018). Seksueel geweld in België: eerste representatieve prevalentiestudie naar de aard, omvang en impact van seksueel geweld in België. *SCIENCE CONNECTION (Nederlandse Ed.)*, 59, 28-31.
- Kirk, D. S. (2006). Examining the Divergence Across Self-report and Official Data Sources on Inferences About the Adolescent Life-course of Crime. *Journal of Quantitative Criminology*, 22(2), 107-129.

- Kranenborg, M. W., Holt, T. J., & Van Gelder, J-L. (2019). Offending and Victimization in the Digital Age: Comparing Correlates of Cybercrime and Traditional Offending-Only, Victimization-Only and the Victimization-Offending Overlap. *Deviant Behavior, 40*(1), 40-55.
- Lambie, I., Seymour, F., Lee, A., & Adams, P. (2002). Resiliency in the Victim-Offender Cycle in Male Sexual Abuse. *Sexual Abuse: A Journal of Research and Treatment, 14*(1), 31-48.
- Levis, B., Benedetti, A., & Thombs, B. D. (2019). Accuracy of Patient Health Questionnaire-9 (PHQ-9) for screening to detect major depression: individual participant data meta-analysis. *BMJ, 365*, 1-11. <https://doi.org/10.1136/bmj.l1476>
- Lyn, T. S., & Burton, D. L. (2005). Attachment, anger and anxiety of male sexual offenders. *Journal of Sexual Aggression, 11*(2), 127-137.
- Maldonado-Molina, M. M., Jennings, W. G., Tobler, A. L., Piquero, A. R., & Canino, G. (2010). Assessing the victim-offender overlap among Puerto Rican youth. *Journal of Criminal Justice, 38*(6), 1191-1201.
- Maldonado-Molina, M. M., Piquero, A. R., Jennings, W. G., Bird, H., & Canino, G. (2009). Trajectories of Delinquency among Puerto Rican Children and Adolescents at Two Sites. *Journal of Research in Crime and Delinquency, 46*(2), 144-181.
- Marcum, C. D., Higgins, G. E., Freiburger, T. L., & Ricketts, M. L. (2014). Exploration of the Cyberbullying Victim/Offender Overlap by Sex. *American Journal of Criminal Justice, 39*(3), 538-548
- Monroe, L. M., Kinney, L. M., Weist, M. D., Dafeamekpor, D. S., Dantzler, J., & Reynolds, M. W. (2005). The Experience of Sexual Assault: Findings From a Statewide Victim Needs Assessment. *Journal of Interpersonal Violence, 20*(7), 767-776.
- Muftić, L. R., Finn, M. A., & Marsh, E. A. (2015). The Victim-Offender Overlap, Intimate Partner Violence, and Sex: Assessing Differences Among Victims, Offenders, and Victim-Offenders. *Crime & Delinquency, 61*(7), 899-926.
- Pauwels, J. R., & Svensson, R. (2011). Exploring the Relationship Between Offending and Victimization: What is the Role of Risky Lifestyles and Low Self-Control? A Test in Two Urban Samples. *European Journal on Criminal Policy and Research, 17*(3), 163-177.
- Peng, C. J., Lee, K. L., & Ingersoll, G. M. (2002). An Introduction to Logistic Regression Analysis and Reporting. *The Journal of Educational Research, 96*(1), 3-14.
- Petrucci, C. J. (2009). A Primer for Social Worker Researchers on How to Conduct a Multinomial Logistic Regression. *Journal of Social Service Research, 35*(2), 193-205.
- Pituch, K. A., & Stevens, J. P. (2016). *Applied Multivariate Statistics for the Social Sciences*.

- Analyses with SAS and IBM's SPSS* (6th edition). Routledge.
- Posick, C. (2012). *Untangling offending and victimization: a comparative study of the victim offender overlap* (Doctoral dissertation). <http://hdl.handle.net/2047/d20003232>
- Reingle, J. M. (2014). Victim-Offender Overlap. In J. M. Miller (Ed.), *The Encyclopedia of Theoretical Criminology* (pp. 1-3). Blackwell Publishing Ltd.
- Rocque, M., Posick, C., & Hoyle, J. (2016). Age and Crime. In W. G. Jennings (Ed.), *The Encyclopedia of Crime and Punishment* (pp. 1-8). John Wiley & Sons.
- Ronis, S. T., & Borduin, C. M. (2007). Individual, Family, Peer, and Academic Characteristics of Male Juvenile Sexual Offenders. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 35(2), 153-163.
- Schapansky, E., Depraetere, J., Keygnaert, I., & Vandeviver, C. (2021). Seksueel geweld in België: Aard, omvang en risicofactoren van slachtofferschap van seksueel geweld in een nationaal representatieve bevolkingssteekproef. *Panopticon*, 42(3), 227-249.
- Schreck, C. J., Stewart, E. A., & Osgood, D. W. (2008). A Reappraisal of the Overlap of Violent Offenders and Victims. *Criminology*, 46(4), 871-906.
- Schuster, I., & Krahe, B. (2017). Prevalence of Sexual Aggression Victimization and Perpetration in Chile: A Systematic Review. *Trauma, Violence, & Abuse*, 20(2), 229-244.
- Semerikova, A. A., Kokotov, S. A., Bugrova, V. R., & Novgorodtsev, V. M. (2015). The Social and Psychological Characteristic of a Victim of Sexual Violence. *Asian Social Science*, 11(8), 264-268.
- Silver, E. (2002). Mental disorder and violent victimization: The mediating role of involvement in conflicted social relationships. *Criminology*, 40(1), 191-212.
- Smith, B. W., Dalen, J., Wiggins, K., Tooley, E., Christopher, P., & Bernard, J. (2008). The Brief Resilience Scale: Assessing the Ability to Bounce Back. *International Journal of Behavioral Medicine*, 15(3), 194-200.
- Snaychuk, L. A., & O'Neill, M. L. (2020). Technology-Facilitated Sexual Violence: Prevalence, Risk, and Resiliency in Undergraduate Students. *Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma*, 29(8), 984-999.
- Spitzer, R. L., Kroenke, K., Williams, J. B. W., & Löwe, B. (2006). A Brief Measure for Assessing Generalized Anxiety Disorder: The GAD-7. *Archives of Internal Medicine*, 166(10), 1092-1097.
- Stoltzfus, J. C. (2011). Logistic Regression: A Brief Primer. *Academic Emergency Medicine*, 18(1), 1099-1104.
- Sutherland, J. L., Amar, A. F., & Sutherland, M. A. (2014). Victimization and Perpetration of

- Sexual Violence in College-Aged Men and Women. *Journal of Forensic Nursing*, 10(3), 153-159.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2013). *Using Multivariate Statistics* (6th edition). Pearson.
- Taylor, B. G., Mumford, E. A., Liu, W., Berg, M., & Bohri, M. (2019). Young Adult Reports of the Victim–Offender Overlap in Intimate and Nonintimate Relationships: A Nationally Representative Sample. *Criminal Justice and Behavior*, 46(3), 415-436.
- Thornton, D., Kelley, S. M., & Nelligan, K. E. (2017). Protective factors and mental illness in men with a history of sexual offending. *Aggression and Violent Behavior*, 32, 29-36.
- Van Gelder, J-L., Averdijk, M., Eisner, M., & Ribaud, D. (2014). Unpacking the Victim Offender Overlap: On Role Differentiation and Socio-psychological Characteristics. *Journal of Quantitative Criminology*, 31(4), 653-675.
- Von Hentig, H. (1948). *The criminal and his victim*. Yale University Press.
- WHO (World Health Organization). (2003). *Guidelines for medico-legal care for victims of Sexual violence*.
<http://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/42788/924154628X.pdf?sequence=1>
- WHO (World Health Organization). (2021, 9 maart). *Violence against women*.
<https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/violence-against-women>
- Wolfgang, M. E. (1958). *Patterns in criminal homicide*. Pennsylvania Press.

Bijlagen

Tabel 1: test assumptie multicollineariteit

Variabelen	Collinearity Statistics	
	Tolerance	VIF
Leeftijd	0.683	1.464
Geslacht	0.934	1.071
Migratieachtergrond	0.990	1.010
Veerkrachtigheid	0.815	1.227
Huidige relatiestatus	0.713	1.402
Huisgenoten	0.885	1.130
Personen privé zaken bespreken	0.972	1.029
Suïcidepoging	0.857	1.166
Automutilatie	0.784	1.276
Depressieve symptomen	0.661	1.513
Angstsymptomen	0.649	1.540

Tabel 5: inspectie varianties leeftijd

Leeftijd				
Perp_Vic	M	n	SD	Mediaan
Noch slachtoffer, noch dader	36.59	1348	17.101	32.00
Enkel slachtoffer	34.17	635	16.048	28.00
Enkel dader	38.21	38	15.130	39.00
Slachtoffer-dader	32.68	37	15.910	26.00
Totaal	35.80	2058	16.761	31.00

*M: gemiddelde; n: omvang; SD: standaardafwijking

Wetenschapspopulariserende samenvatting

Slachtoffer- en daderschap van seksueel geweld: als twee druppels water?

Seksueel geweld is en blijft een wereldwijd probleem met allerlei korte- en langetermijengevolgen voor de fysieke, mentale en seksuele gezondheid. Alhoewel ons rechtssysteem en onderzoek naar seksueel geweld doorgaans een onderscheid maken tussen slachtofferschap en daderschap, hoeven deze twee niet per se los te staan van elkaar. Verschillende studies gaven namelijk al aan dat er een overlap mogelijk is en dat personen dus zowel slachtoffer als dader kunnen zijn. Het doel van deze masterproef was om na te gaan in welke mate er een verschil is tussen kenmerken van slachtoffer-daders en personen die enkel slachtoffer of dader zijn. Op basis van data uit enquêtes van het UN-MENAMAIS-project werden demografische kenmerken, veerkrachtigheid, de sterkte van het sociaal netwerk en de mentale gezondheid bestudeerd.

Belangrijkste bevindingen uit het onderzoek

Uit het onderzoek bleek dat de overlap tussen slachtoffer- en daderschap ook in België kon vastgesteld worden voor seksuele daden waarbij er een fysiek contact is. Op vlak van demografische kenmerken waren vrouwen waarschijnlijker om enkel-slachtoffer te zijn en mannen om enkel-dader te zijn. Bij de slachtoffer-daders was er echter geen eenduidigheid voor geslacht.

Verder bleek de mentale gezondheid van de deelnemers vooral een rol te spelen om een onderscheid te maken tussen slachtoffer-daders, enkel-slachtoffers en enkel-daders. Zo waren suïcidepogingen gelinkt aan slachtoffer-daders en zelfverwonding aan enkel-daders. Verder waren deze fenomenen ook beiden gelinkt aan enkel-slachtoffers. Tot slot hingen angstsymptomen ook samen met enkel-daders.

Hoe moet het nu verder?

Uit de studie bleek dat een mentale gezondheidsproblematiek zowel aan slachtoffer-daders als aan enkel-daders gelinkt was. Daarom is het belangrijk dat slachtofferhulpverlening de slachtoffer-daders niet uitsluit en dat daderhulpverlening niet enkel focust op het voorkomen van recidive. Ook voor slachtoffers blijft het belangrijk dat er aandacht is voor hun mentale gezondheid, bovenop hun rechten in de strafrechtsketen. Tot slot is er nood aan meer onderzoek dat specifiek focust op de overlap en zich verder verdiept in de gebruikte concepten.

Data Management Plan

Masterproef Generic DMP + Admin Details

Project Name: Masterproef - Generic DMP +

Principal Investigator / Researcher: Joke Geeraert <https://orcid.org/0000-0003-4024-7318>

Institution: Ghent University

Administrative Data

Date of first version

23/03/2021

Date of last update

01/05/2021

Data Collection

What data will you collect or create?

Deze masterproef maakt gebruik van een dataset uit het UN-MENAMAIS-onderzoek. Hiervoor werd toestemming verleend door de onderzoeksgroep. Dit werd in Microsoft Excel (.xls) aangeleverd en verder verwerkt in SPSS (.sav); hierbij worden ook syntax-files (.sps) gegenereerd.

Voor het bewaren van de bronnen uit de masterproef, wordt het programma Endnote gebruikt (.enl).

De masterproef zelf is een PDF-document (.pdf).

How will the data be collected or created?

Om de genomen stappen in SPSS bij te houden, worden syntax-files bewaard die weergeven welke acties ondernomen zijn in het programma.

Bronnen voor de masterproef worden in Endnote gegroepeerd volgens bepaalde onderwerpen om een overzicht te behouden.

Data Documentation and Metadata

How will you document the data?

Via syntax-files (SPSS) kunnen anderen en ikzelf de uitgevoerde analyses stap voor stap terug bekijken.

De betekenis van de variabelen werd in Excel weergegeven door het onderzoeksteam (eigenaars van data). Verder werd in Microsoft Word ook beschreven welke betekenis nieuw aangemaakte variabelen hebben.

Ethical and Legal Issues

How will you manage any ethics and confidentiality issues?

Deze masterproef maakt gebruik van een dataset die persoonsgegevens bevat; hiervoor werd in de surveys reeds geïnformeerde toestemming gegeven door de respondenten. Deze data is reeds geanonimiseerd en de verzameling werd goedgekeurd door het Ethisch Comité van de UGent. De data werd ontvangen via Belnet Filesender en wordt enkel opgeslagen en verwerkt op de persoonlijke schijfruimte die de UGent aanbiedt aan studenten (H-schijf).

How will you manage intellectual property rights issues?

Er werd door de onderzoeksgroep een unilaterale verklaring opgesteld voor de vertrouwelijkheid en overdracht van rechten, die ondertekend werd door de masterstudent. Er is dus toestemming om de data uit het onderzoek te gebruiken voor de masterproef.

De data en resultaten uit deze masterproef worden via de promotor gedeeld met het onderzoeksteam.

Data Storage and Backup during Research

How will you store and backup data during research?

De data wordt verzameld op de persoonlijke schijfruimte (H-schijf) van de UGent. Deze schijf biedt voldoende ruimte voor deze masterproef. Het opslaan van de data op dit netwerk voorkomt dat er bij problemen met de persoonlijke laptop data verloren gaat.

How will you ensure that stored data are secure?

De data wordt niet op een commerciële cloud bewaard, maar wel op de beveiligde netwerkschijven van de universiteit. Deze zijn enkel toegankelijk via een wachtwoord.

Om de data veilig te delen met anderen (bv. promotor), zal gebruik gemaakt worden van Belnet Filesender.

Data Selection and Preservation after Research

Which data should be retained for preservation and/or sharing?

De bewerkte dataset in SPSS wordt bewaard zolang de onderzoeksgroep dit nog nodig heeft.

What is the long-term preservation plan for the selected datasets?

Na het afronden van de masterproef, zal deze bewaard worden door de promotor en de onderzoeksgroep. Voor de duur hiervan wordt verwezen naar het UN-MENAMAIS-project.

Data Sharing

Are any restrictions on data sharing required?

De dataset uit SPSS wordt ter beschikking gesteld van de onderzoeksgroep.

De uitgeschreven masterproef zal openbaar gemaakt worden.

How will you share data selected for sharing?

Na het slagen voor de masterproef zal deze ter beschikking gesteld worden van de UGent. De universiteit kan dit in de (online) bibliotheek plaatsen.

Responsibilities and Resources

Who will be responsible for data management?

Tijdens de masterproef is de masterstudent verantwoordelijk voor het data management. Nadien is dit de verantwoordelijkheid van de promotor.

Will you need additional resources to implement your DMP?

Not applicable